

תזרוק לרחובות

חוברת מספר 7
אוקטובר 2024

HOSTAGE
FAMILY

עשרה ירחים
שהשבמנע
לאגזרחת

מטה המאבק - אקדמיה
אוקטובר 2024

בני דמוקרטיה אין אקדמיה

הקדמה

קשה בימינו להיות אופטימי. צריך לשבת בבית, או בממד, בשקט, כי יורים. במיוחד בשבועות האחרונים בהם הפכו חרבות הברזל לחיצי הצפון וכל אזכור של 101 החטופים כמו נשאב בשרביט קסמים, נורה על ידי חץ או נכלא מתחת לכיפת ברזל. שקט יורים. מי זוכר שרק לפני כחודש נרצחו שישה חטופים במנהרה אחרי ששרדו עשרה חודשים. שקט יורים. ובחסות השקט ממשיכה ההפיכה המשטרית. שקט יורים. יריב לוינ נחוש לא למנות נשיא לבית המשפט העליון. שקט יורים. סמוטריץ לוטש עיניים לפנסיות שלנו כדי לממן את המלחמה ואת ההתנחלויות. שקט יורים. בן גביר מתכנן את הביקור הבא בהר הבית ומשחית את משטרת ישראל. שקט יורים. כל מוצ"ש יש הפגנה ענקית מול הקריה ולאיש לא אכפת. שקט יורים. כל ערב יש הפגנה מול הקריה. אז מה? שקט יורים. ראש הממשלה רוקם במחט נוטפת דם את הרחבת הקואליציה בעזרת גדעון סער, כדי להעביר חוק פטור משרות צבאי לחרדים. שקט יורים.

קשה בימינו להיות אופטימי. אופטימיות היא השקפת עולם די פאסיבית שבה אדם מצפה לתוצאות חיוביות, מתוך אמונה שדברים יסתדרו בצורה הטובה ביותר. אופטימיות מתמקדת יותר בנסיבות חיצוניות, ואנשים אופטימיים רואים אתגרים כזמניים או ניתנים להתגברות, כשבדרך כלל הם רואים את "הכוס כחצי מלאה." זה לא מפתיע שאנחנו פסימיים. האתגרים העומדים בפנינו אינם זמניים ולא ברור איך נתגבר עליהם.

קשה בימינו להיות אופטימי, אבל אפשר וחשוב לקוות. תקווה נובעת מתוך רצון ואמונה באפשרות לשינוי, גם כאשר הנסיבות נראות קשות או לא ודאיות. תקווה לא בהכרח מצפה לתוצאה הטובה ביותר, אלא מחזיקה באפשרות לשיפור או לפתרון, למרות הסיכויים. אופטימיות היא אמונה שדברים טובים יקרו, בעוד שתקווה היא אמונה שדברים טובים יכולים לקרות, גם לנוכח קשיים. כאשר הדברים מחמירים, לעיתים קרובות אנחנו נעשים יותר מלאי תקווה, משום שתקווה היא מנגנון התמודדות בסיסי אצל בני אדם, המתעורר בצורה החזקה ביותר בזמני מצוקה. כשאנו מתמודדים עם אתגרים משמעותיים או משברים, התקווה מאפשרת לנו לדמיין עתיד טוב יותר ומניעה אותנו להתמיד. התקווה מניעה אותנו לפעולה, אופטימיות ופסימיות משאירות אותנו על הספה.

בזמנים קשים, התקווה משמשת כמנגנון הגנה פסיכולוגי שעוזר לנו להימנע מייאוש. היא מפעילה את הרצון שלנו לשרוד ולהתגבר על קשיים, ושומרת אותנו ממוקדים באפשרויות ולא במכשולים. התקווה מזינה את החוסן שלנו, ומספקת את האנרגיה המנטלית והרגשית הנחוצה כדי להסתגל ולהתמיד. כאשר המצב חמור, התקווה מובילה אותנו לעשייה, מתוך אמונה שהמצב חייב להשתפר, משום שהאלטרנטיבה לא מתקבלת על הדעת. ככל שהמצב רע יותר, כך גדלה ההכרה בצורך בשינוי, ויחד איתה גם התקווה לשיפור. כאשר אנו חווים רגעים קשים, הרצון להקלה ולשיפור נעשה ברור יותר. הניגוד בין הקושי הנוכחי לבין העתיד המדומיין והטוב יותר מעצים את תחושת התקווה. התקווה היא לא רציונאלית. התקווה היא פנטזיונרית. התקווה מלווה את העם היהודי המון שנים. כי תמיד היה רע ולפעמים היה רע מאוד. אבל הדמיון שלנו והיכולת לקוות שיהיה יותר טוב שמרו אותנו בחיים.

בחוברת הזו יש כאב רב וכעס עצום. הנאומים שנישאו בהפגנות בחודשיים האחרונים לא היו קלים. אבל כולם מבטאים תקווה. תקווה לבחירות, תקווה לחזרת החטופים, תקווה למנהיגות חדשה, תקווה לסיום המלחמה ומלא חזיונות נוספים. אז קשה להיות אופטימי, אבל את התקווה אי אפשר לכבות. לא סתם התקווה היא ההמנון הלאומי שלנו, היא בת אלפיים.

בני דמוקרטיה אין אקדמיה

תוכן העניינים

36	פרופ' איתי אטר	3	הקדמה
38	בני ברבש	5	חברות קודמות
40	ד"ר לולי שטרן	6	פרופ' דורון כהן
42	ריטה ליפשיץ	8	נעמי ירקוני
46	פרופ' יניב רחנאי	10	עו"ד רותם פרלמן פרחי
48	ד"ר אדר כהן	14	פרופ' חגי לוין
50	אילנה קמינקא	16	עו"ד נגה רובינשטיין
52	אורי בן-דוד	20	פרופ' אילנית חסון-אוחיון
54	אלוף במיל' עמי איילון	22	יואב גרובייס
56	ענבר בזק	24	פרופ' יועד צור
58	ד"ר דפנה שפט	26	שרון ליפשיץ
60	בועז זלמנוביץ'	28	ערן עציון
62	הרבנית לאה שקדיאל	30	פרופ' אורן יפתחאל
63	תודות	34	פרופ' אלישבע באומגרטן

זוהי חוברת אינטראקטיבית. לחיצה בתוכן העניינים תוביל לעמוד המתאים.
ניתן לחזור אל עמוד התוכן מכל דף על ידי לחיצה על הבית הקטן עם מספר העמוד.

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

חוברות קודמות

יצאנו לרחובות #4

יצאנו לרחובות #3

יצאנו לרחובות #2

Speak Out #1

יצאנו לרחובות #1

חזרנו לרחובות #5

חזרנו לרחובות #4

חזרנו לרחובות #3

חזרנו לרחובות #2

חזרנו לרחובות #1

Speak Out #2

חזרנו לרחובות #6

יתקבלו בברכה חומרים חדשים לחוברות הבאות, נאומים, דעות, שירים, ציורים ותצלומים.

דואל למשלוח: matehaacademia@gmail.com

תודה,

צוות העורכים

אלון קורנגרין, רונית ספר-כהן

את כל החוברות ועוד ניתן למצוא גם בקישור זה

פרופ' דורון כהן | אוניברסיטת בן גוריון בנגב

על גבולות חופש הדיבור, חופש המחאה, וחופש ההשתקה באקדמיה

אפתח בהתנצלות: אני מאמין שכל אחד מכם ימצא סיבה להתעצבן מדברים שאני עומד להגיד. הנושא שעליו אני הולך לדבר הוא גבולות חופש הדיבור, חופש המחאה, וחופש ההשתקה באקדמיה.

התיחקור של האוניברסיטאות בארה"ב בשימוע שנערך בקונגרס היה ארוע מכונן. השאלה היתה: "האם קריאה לרצח עם של יהודים מפרה את כללי הקוד האתי של האוניברסיטה". סברתי ואני סבור גם עכשיו שהנשיאות נתנו תשובה נכונה מבחינה משפטית. הן פשוט לא ניסחו אותה כמו שצריך [להלן הדיון הוא בהקשר של חופש הביטוי במוסדות האקדמיים בישראל]. הניסוח הראוי היה צריך להיות "גם איסור לרצוח לא אמור להיות כלול בקוד האתי של האוניברסיטה". איסור לרצח אמור להיות חוק מדינה. וגם איסור הסתה אמור להיות חוק מדינה. הכתובת לנושאים אלו היא המשטרה, ולא מוסדות האוניברסיטה. כמובן שאין זה פותר מהצורך לטפל בהיבט החינוכי, להבדיל מההיבט המשמעותי, ואפשר להגיד לראשי המוסדות שהמקום הכי חם בגיהנום שמור למי ששותק כדי להישאר נייטרלי.

זה מוביל לשאלה גדולה יותר שכל אחד מאיתנו צריך לתת עליה את הדעת. האם באקדמיה יש יותר או פחות חופש דיבור מאשר בזירה הציבורית? אני חושב שהתשובה לכך היא ברורה. אני שמח שור"ה גינו את היזמה של אגודת הסטודנטים שמנסה לקדם חוק שממסטר את חופש הביטוי של המרצים. זה למעשה המשך ישיר לנסיונות של "אם תרצו" ושל שר החינוך קיש לקדם פרוצדורות שמטרתן מישטור מוסדי של התבטאויות הסטודנטים ברשתות החברתיות. נסיונות אלו ראויים לגינוי.

אחד מערכי האקדמיה זה החתירה לאמת, הטלת ספק, והתבססות על עובדות. תארו לעצמכם שיפרסמו ברשתות (או בווינט) שחיילי צה"ל מתעללים בשבויים. האם לא תטילו בכך ספק? האם סביר שחלק מכם יכתבו ברשתות החברתיות שאתם לא מאמינים לידיעה כזו? ואם בכל זאת יתברר שהיה ארוע של התעללות – האם לא תנסו לטעון שמדובר בעבריות נקודתית שאינה מקבלת גיבוי של צה"ל? אז למה כשזה הפוך אתם לא מוכנים לקבל ספקנות כזו? מדוע זה נראה לכם לא לגיטימי שביומיים אחרי ה-7 באוקטובר אזרחים ערביים רבים הטילו ספק בסיפורי הזוועות? האם הטלת ספק היא סיבה טובה להפעיל אמצעים משפטיים ומשמעתיים נגד אזרחים?

חובתנו האקדמית להטיל ספק. פרופ' נדירה שלהוב-קיבורקיאן העזה להטיל ספק בחלק מסיפורי האונס ב-7 באוקטובר שהתבססו על שמועות ולא על עדויות ממקור ראשון. בנוסף היא הביעה בפודקסט דעות פוליטיות לא נעימות. למרבה הצער, בניגוד למנסור עבאס, ובניגוד לפעילים של "עומדים ביחד", היא הדגישה את המפלג ולא את המאחד. אבל כל זה אינו מצדיק את ההתנפלות המכוערת שהיתה עליה. ההתעמרות בה מהווה כתם על החברה הישראלית.

דיברנו על החובה להטיל ספק. מצד שני רבים מאיתנו מתרעמים על הכחשת השואה. הטלת ספק בהקשר זה אינה נחשבת כהתבטאות לגיטימית. אנו מצפים שאדם יבדוק את העובדות. יש מספיק עדויות ומספיק תעוד. ומה לגבי ה-7 באוקטובר? אני מניח שיש לנו יחס דומה לנושא הזה. אני מניח שרבים מאיתנו מצפים שהחל מ-14 באוקטובר לא יהיו יותר הכחשות של הזוועות שארעו ב-7 באוקטובר. אבל מה לגבי הפרעות שמבוצעות בגדה המערבית על ידי מתנחלים בחסות צה"ל, ולעיתים בהשתתפות חיילים? מדוע אנו כל כך טולרנטיים לאנשים שמעזים להכחיש את המציאות

בשטחים? זה כבר מתרחש שנתיים, עליית המדרגה היתה עם עליית ממשלת לפיד-בנט, ועליית מדרגה נוספת עם עליית ממשלת בן גביר. מדוע אנו לא מצפים מכל אדם שיבדוק את העובדות לפני שהוא מכחיש את מה שקורה בחסות הכיבוש הישראלי. מדוע הדרישה לבדוק עובדות מוצגת רק בפני ערבים אבל לא מופנית כלפי יהודים?

ונסיים בשאלה – האם מול חופש הדיבור יש גם חופש השתקה... הנושא עלה לפני שנה כאשר רוטמן החזמן לפאנל באוניברסיטת תל אביב. ראוי לציין שהרכב הפאנל היה מאוזן. למרות זאת חברי במטה המחאה החליטו שראוי להרעיש את הופעתו של רוטמן, ולא לאפשר לו לדבר. אני הייתי בעמדת מיעוט. הצגתי שלושה נימוקים עיקריים [חזרנו לרחובות, חוברת מס' 2]. אני מעוניין לחזור על אחד מהם כאן.

צריך להכיר בכך שיש במדינה קבוצה גדולה של פשיסטים ("אם תרצו"). מחר אולי נארגן באוניברסיטה פאנל על יום הנכבה. האנשים האלה יגידו שהתיחסות לנכבה היא לדעתם "איום קיומי" על מדינת ישראל, ויחליטו להרעיש את הפאנל. מה נוכל להגיד להם? שאין להם זכות לסתום לנו את הפה? מהרגע ששברנו את הנורמה האקדמית, זה יכול לפעול נגדנו כבומרנג.

זה נאמר לפני שנה... ואכן... לפני כשבועיים היה ניסיון לפוצץ את הופעתו של פרופ' עומר ברטוב בסמינר באב"ג. חברי למחאה התרעמו על כך. אבל מה ההבדל בין מה שעשו אנשי המחאה לרוטמן לבין מה שעושים אנשי אם תרצו? אם צריך להיות פרופסור כדי להבין את ההבדל – זה אומר שמדובר בעמדה מאולצת. בתרוץ. צריך לשים סוף להרעשות האלו. מקומן אינו באקדמיה. הצורה הראויה למחות על דבריו של מישהו שלא מסכימים איתו: הפגנות מחוץ לאולם; הנפת כרזות בתוך האולם; קריאות בז במקום מחיאות כפיים; קריאות ביניים רק במידה הנורמטיבית ולגופו של עניין. זו צריכה להיות הנורמה עבור הרצאה/כנס/סמינר/פאנל שמתנהל במסגרת אקדמית. התנהגות מסוג אחר מצטיירת כהתנהגות של אספסוף. מצד אחד יש חופש ביטוי – לשאת דברים בפאנל, מצד שני יש את חופש המחאה – להפגין, אבל בלי להחריב את הפאנל. תודה.

חיפה

27 יולי 2024

295

נעמי ירקוני | לוחמת במילואים במערך הרקטי. שירתה מעל 100 ימים במלחמת חרבות ברזל

ערב טוב חיפאים וחיפאיות,

אני נעמי לוחמת במילואים במערך ה-MLRS בחיל התותחנים. אני משרתת במילואים קרוב לעשור בגאווה ובתחושת שליחות. בספטמבר האחרון סיימתי תואר ראשון ומיד נרשמתי לתואר שני, אך נאלצתי לפרוש מהלימודים בגלל קשיי המלחמה והמילואים הממושכים.

בשבעה באוקטובר קיבלתי את הקריאה להתייצב כשהייתי בדירתי ברמת גן עם הכלבה שלי. לא היססתי והתייצבתי כדי להגן על הבית ולהחזיר את השקט והביטחון. אני באופן אישי שירתתי מעל ל-100 ימים והיד עוד נטויה. שירתתי בגבול העוטף, בגבול הצפון וביהודה ושומרון. במלחמה הגדוד שלי ירה, חיפה וסייע לכוחות המתמרנים, תוך חיפה מתמדת לכתב"מים ולירי רקטות בלתי פוסק של חמאס וחיזבאללה. אנחנו המשרתים והמשרתות במילואים הקרבנו ומקריבים הרבה מאז תחילת המלחמה – עזבנו משפחות, ילדים, בני ובנות זוג, עסקים – מבלי לדעת אם ומתי נחזור. העסקים שלנו קורסים, המשפחות שלנו סובלות מפרידות ממושכות, ואנחנו חזרנו עם צלקות בין אם נפשיות ובין אם פיזיות, וחלקנו לא חזרו כלל.

אז המדינה סיפקה מענקים, אך הם לא מתחילים לפצות על ההקרבה שלנו. אנחנו התגייסנו מתוך תחושת חובה עמוקה ומתוך הכרה בכך שאנו שומרים ושומרות על הבית היחיד שיש לעם היהודי. אני באופן אישי לא מצליחה למצוא עבודה מאז השתחררתי מסבב המילואים הראשון, כמוני יש עוד רבים. אבל כסף זה לא הכל בחיים, והמדינה לא תוכל לפצות בכסף על המראות הקשים מהשבעה באוקטובר, החוויה הקשה של המפונים מהצפון, ועל תחושת חוסר הביטחון, חוסר האמון וההפקרה מצד הממשלה והיושב בראשה. אמון הוא הבסיס בשלטון דמוקרטי! הוא הבסיס בצבא! כמו שאנו סומכים על המפקדים המובילים אותנו בקרב, עלינו להאמין במנהיגים שלנו. אבל למרבה הצער, האמון הזה הופר. אבל למה אפשר לצפות מממשלה שמוכרת את טובת הציבור בשביל הצבעת אמון תמורת אינטרסים אישיים. למה אפשר לצפות מממשלה שבכירה הובילו את ההסטה הפרועה נגד רבין. למה אפשר לצפות מממשלה בה יושב שר עם מעל 50 תיקים במשטרה, שלא גויס לצה"ל כי היה נער גבעות.

למה אפשר לצפות מממשלה שבכירה מואשמים בפלילים ובשוחד, שללא בושה מקדמים רשויות רק כשזה מקדם את האינטרסים שלהם. ובאותו הזמן הם מנסים לגייס אותנו תחת הסיסמה "ביחד ננצח". אנחנו התגייסנו לצבא ההגנה לישראל, ישראל כולה, ולא למליציות פרטיות. האלונקה שמדברים עליה כל כך הרבה – קורסת. הנטל הופך לכבד. ואנחנו נוכל להמשיך לשאת אותו רק אם נשתף אותו עם כולם, זה כולל את החרדים. תחושת האי-צדק גוברת כשהחלוקה בנטל נעשית באופן לא הוגן ולא שווה! אז נכון, בצבא מתחילים לגייס חרדים – מאוחר מידי ומעט מידי. ובכל זאת מאריכים לנו את השירות הסדיר והמילואים ומנסים לאכול את העוגה ולהשאיר אותה שלמה. אז כפי שמצאו דרך לשלב נשים ביחידות לוחמות, צריך למצוא דרך לשלב את החרדים. אנחנו צריכים אותם מתחת לאלונקה, למעננו ולמענם. נתניהו, אנחנו לא משאב בלתי נדלה!

"הניצחון המוחלט", כפי שנתניהו אומר, הוא רק כאשר יחזירו את כל החטופים והחטופות – המתים לקבורה והחיים לשיקום. ולכן, עסקה עכשיו! נתניהו, אנחנו "ננצח" כאשר ישקמו את הצפון והדרום והמפונים יוכלו לחזור לבתיהם בבטחה. אז כולנו כאן הערב נלחמים ונלחמות נגד ממשלת החורבן

וההפקרה, נלחמים להחלפת השלטון במנהיגים שאחריהם נצא לקרב ונוכל לרתום את כלל העם. ולא מנהיג שיודע רק לדבר יפה מעל במות בעולם. זה לא הזמן למילים זה הזמן למעשים. אז שלא יהיה לכם ספק, הזמן לפעול הוא עכשיו! עתיד המדינה מונח על הכף, ואנחנו לא יכולים בשום אופן לסמוך על חבורה של שקרנים, מושחתים ועבריינים.

הצעירים צריכים להבין אנחנו והדורות אחרינו נצטרך לשקם את המדינה, לכן הם צריכים לצאת לרחובות. אז מה אם הם ויש לחות, אנחנו נמצאים בצומת דרכים קיומית ונלחמים על עתיד המדינה. לכן אני אצא כל מוצ"ש להפגין ולנאום כי אחרת אין לי ארץ ואצעק מעל לכל במה בחירות עכשיו! תודה רבה.

חיפה

27 יולי 2024

295

עו"ד רותם פרלמן פרחי | מחאת חיפה

לכאורה, החיים חזרו למסלולם – אנשים נוסעים לחו"ל, בתי הקפה, המסעדות וחופי הרחצה מלאים, ישראל מוציאה את המשלחת הגדולה בתולדותיה לאולימפיאדה בפריז... אבל מתחת לפני השטח, כולנו עוד בעיצומה של הטראומה, אפילו עוד לא בפוסט-טראומה, ואותה נישא, כנראה עד סוף ימינו, כפי שדור ההורים שלנו נושאים את טראומת מלחמת יום כיפור והוריהם את טראומת השואה.

מתוך הזוועות האיומות ביותר שהתרחשו בעת המודרנית על אדמת אירופה הוקם הבית הלאומי ליהודים בארץ ישראל, כדי שהעם היהודי לעולם לא יהיה עוד בסכנת השמדה, נתון לחסדיהם של אחרים, המבוששים לבוא. 25 שנה לאחר מכן, ביום כיפור, ובהפתעה גמורה, אנשים רבים נאלצו לצאת להילחם, בהפתעה כמעט גמורה, בצבאות האויב שסיכנו את ישראל באופן קיומי, ורבים מאלו שחזרו, העידו על תחושת הפקרה קשה. 50 שנה לאחר מכן, "לעולם לא עוד" התנפץ לנו בפנים, שעה שאזרחי המדינה נטבחו, נשרפו, נאנסו ונחטפו מבתיהם בפיג'מות בשבת בבוקר, וחיילים רבים נהרגו משום שצה"ל לא היה מוכן למלחמה שהביא חמאס לתוך שטח ישראל.

מדינת ישראל החזקה, הדמוקרטית היחידה במזרח התיכון, הסטארט-אפ ניישן, בעלת אחד מהצבאות המתקדמים בעולם – כשלה, נעלמה, נאלמה והפקירה אזרחים למותם האכזרי, זאת אחרי ששנים תושבי הנגב המערבי התריעו והתחננו שיימצאו להם פתרונות, שיישוביהם ימוגנו, שכיתות הכוננות שלהם יוגדלו, אבל איש לא שעה לתחינותיהם, ובעוד החמאס מתכונן לפלוש לישראל, המדינה, היא הייתה עסוקה בסוכה של צבי סוכות בחווארה, ומאז השבעה באוקטובר, לא עובר יום מבלי שהמדינה ממשיכה להפקיר את נפגעי הטבח, את בני משפחותיהם, את תושבי הנגב המערבי, את תושבי הצפון, ובעיקר את החטופים.

המדינה בגדה בחובותיה כלפי אזרחיה, כלפי כולנו. המדינה הפקירה את אזרחיה למותם בשבעה באוקטובר, והיא מפקירה את החטופים כבר 295 ימים.

עוד מוקדם לקבוע כיצד טבח נתניהו ישנה את חיינו ויעצב את עתידנו כאן, ויש חשש אמיתי, שבחסות המלחמה המתמשכת, הזיכרון הקצר של הישראלים, האופחיציה הרופסת שגם עכשיו יש בה כאלו שלא מפסיקים לנרמל ולהכשיר את אדריכל הטבח, נתניהו לא יעלם מחיינו בזמן הקרוב, לא הביתה ולא לכלא. אין ספק שהנאום שלו בקונגרס השבוע נועד לאותת לבייס שלו בישראל ולרפובליקנים בארה"ב שהוא לא מתכוון ללכת לשום מקום, בטח לא לפני שיחגוג על חשבוננו יום הולדת לבן הבטלן שלו במיאמי, לשם טס במטוס הפרטי כיאה לדיקטטור שהוא.

הידיעה הזו, שאין למפלצת הזו שום כוונה להסתלק מחיינו, גם אחרי שכל כך הרבה קורבנות אדם הוקרבו על מזבח שלטונו, מחזקת מאוד את תחושת הבגידה ומקשה עד מאוד לשקם את האמון במדינה ובמוסדותיה, ולהתחיל את מסע התיקון והריפוי של החברה הישראלית. אבל אין לנו על מה להתפלא, הרי חזרנו והזהרנו כאן, ממש מהשבועות הראשונים שלאחר הטבח, שכך יהיה, שהוא בקמפיין ושהכניסה של גנץ ואייזנקוט לממשלתו, גם אם נובעת מכוונותיהם הטובות, תשרת לבסוף רק את נתניהו ותסייע לנו לבנות מחדש את כוחו.

אין שום טעם לצפות מקליפת אדם חסרת נשמה ורגשות, שבעת שאנו מתבשרים על חילוץ של עוד חמישה חטופים מתים מעזה, הוא מצטלם מחייך, חובק את רעייתו, המנותקת לא פחות ממנו, בחליפתה הכתומה, לכאורה למען משפחת ביבס, כאשר שניהם ישובים בנחת על ספסל בקונגרס,

לאחר שנאם עוד נאום רהב חלול באנגלית המושלמת שלו, לקחת אחריות ולפנות את מקומו. מבחינתו אין הבדל בין אסון הכרמל, לאסון מירון, לטבח השבעה באוקטובר – הוא אף פעם לא אשם, ואזרחים מתים - עשרות, או אפילו אלפים, הם מחיר שסביר לשלם עבור הישארותו בשלטון.

אנחנו עוד בלב האירוע, חיילים ממשיכים למות, הצפון ממשיך לבעור, הדרום ממשיך להיות מטווח, החטופים ממשיכים לסבול, וגם למות. רמות החרדה, הדיכאון והייאוש מרקיעות שחקים ומבהירות היטב כי הציבור בישראל חולה, פצוע, כאוב מאוד, זה לגמרי מובן, אחרי בגידה שכזאת, שמסרבת להיגמר, ומצליפה בפנינו, מדי יום, אם בצורת פרצופו הזחוח בקונגרס ובהתחנפות העלובה והפאבלובית אליו של התקשורת המקומית לאחר נאומו שממשיכה כל העת לשחק לידי של "הגורם המדיני הבכיר" ובכך לבגוד בתפקידה, אם בהמשך ביזת התקציבים וקידומה של ההפיכה המשטרית גם בזמן מלחמה ואם בסיכול בלתי פוסק של העסקה להשבת החטופים, שהיא לא פחות מחמצן אשר הכרחי לחברה הישראלית, לכולנו, כדי לנשום ולהמשיך להתקיים כאן.

כאשר עדינה משה, אשר בן זוגה נרצח לנגד עיניה כאשר ניסה להצילה בניר עז והיא נחטפה לעזה, מספרת אתמול בדמעות לדני קושמרו שחיים פרי אמר לה בשבי כי השחרור שלהם ייקח שנתיים, משום שהוא ביבי והם שמאלניים וכי כאשר היא עומדת עם עוד חטופות ששבו מעזה עם שלטי 'עסקה עכשיו' ועוברי אורח ביביסטים נעצרים לידן, מקללים אותן ואומרים להן "חבל ששיחררו אתכן" – מה היא כבר יכולה להרגיש מלבד תחושה קשה, עמוקה ומדויקת של בגידה? כאשר חיים פרי הופקר למותו בשבי החמאס עם הידיעה בליבו שהמדינה שלו תפקיר אותו כי הוא שמאלני מניר עז- כיצד ניתן לתאר זאת מלבד בגידה של המדינה בו, במשפחתו, באתוס הישראלי, בערכים הבסיסים ביותר שמחברים אותנו ביחד?

אנחנו, כרגע עדיין עסוקים בעיקר בלהדוף את המתקפות הבלתי פוסקות עלינו, על הנפש שלנו, האישית והקולקטיבית, ועל הדמוקרטיה הישראלית, ולכן קשה לרובנו לדמיין כאן עתיד טוב יותר, להיות אופטימיים ולהחזיק תקווה, אבל זה בדיוק מה שעלינו לעשות.

כאשר המדינה נעלמה ונאלמה, היו אלה אנחנו, ארגוני החברה האזרחית, שמילאנו את מקומה, בהצלחה רבה, ולא בכדי גמדי השלטון כמו דיסטל תוקפים את המופע המובהק ביותר של ההצלחה שלנו – אחים לנשק, שכן הארגון הזה, שמגיע לו, לא פחות מפרס ישראל, הוא עדות לכישלון המחפיר של הממשלה ולעליבותם של חבריה.

באותו האופן, אנו יכולים להשיב את האמון של האזרחים במדינה ובמוסדותיה ולהקל מעט את תחושת הבגידה הקשה של נפגעי טבח נתניהו. לצורך כך נצטרך להמשיך להיאבק בשלטון בנחישות וללא מורא, בכל דרך בלתי אלימה, כמה זמן שייקח.

לתקן את החברה הישראלית, לנקות אותה מהרעל הביביסטי והכהניסטי שזורם בעורקיה, לפחות משנות התשעים - ייקח המון זמן, שנים רבות, אולי אפילו דור, ולא נצליח לעשות זאת ללא מחויבות בלתי מתפשרת, סבלנות, אורך רוח והתמדה.

כדי שבכלל נוכל להתחיל את מסע התיקון שלנו, אנחנו חייבים להפיל את ממשלת החורבן ואת הדיקטטור העומד בראשה, זה גם עניין לא פשוט אשר לוקח זמן, הרבה זמן.

את טראומת טבח נתניהו נישא עמנו כנראה עד סוף ימינו, ועוד מוקדם לקבוע כיצד היא תעצב את חיינו ועתידנו, אבל מה שברור הוא, שאם אנחנו רוצים לוודא כי כל הקורבנות הרבים הללו לא יהיו לשווא וכי לעולם לא עוד – אין לנו את הפריבילגיה להרים ידיים ולוותר.

יש לנו אחריות לחיות חיים בעלי משמעות, זה אומר לא להסיט את המבט, לאפשר לעצמנו לכאוב, להיאבק, להאמין ולקוות שעוד יבואו ימים טובים יותר.

כרכור

פרופ' חגי לוי | רופא מטה משפחות החטופים, ראש איגוד רופאי בריאות הציבור בישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים.

נאום הישרדות, כיכר החטופים

כמה זמן שורד חטוף? שלשום, ביום ה-300 לחטיפה, פרסמנו דו"ח מומחים על הסיכונים הבריאותיים לחטופים. הדו"ח ממחיש את שיעור התמותה המואץ בקרב החטופים ואת הסיכונים החמורים: רעב, צמא, התעללות, היעדר חמצן ואור, מחלות מידבקות, הזנחת טיפול רפואי, אונס ורצח. ככל שהזמן מתקדם, מספר השורדים פוחת בחדות, ולבסוף אף אחד מהם לא ישרוד. מי שטוען שהחטופים סובלים אבל לא מתים, הוא מנותק מהמציאות ולא כשיר להנהגה. ראש הממשלה נתניהו, האם כך תיזכר, כמפקיר החטופים? על פי גורמי ביטחון, ניתן לחתום על עסקה עכשיו. עסקה מצילת חיים שגורמי הביטחון אישרו ורוב הציבור תומך בה. אבל נתניהו מזגג ולא מאשר את עסקת נתניהו. הסחטנות של גורמים משיחיים והחשש לשרידותו הפוליטית שולטים בו. על גורמי הביטחון להתייצב היום בפני הציבור ולספר את האמת. עליהם להכריז: עסקה או פרישה!

כמה זמן שורד בן משפחת חטוף? הלחץ וחווית האובדן העמום המתמשכת פוגעים בבריאותן והישרדותן של משפחות החטופים. שחרור כל החטופים חיוני כדי למתן את ההשלכות החמורות הללו ולהקל על התאוששות בני המשפחות המתייסרים, החרדים בתנאי אי וודאות לא אנושיים. שמענו שלשום בכיכר את ההקלטה של עדן ירושלמי שמסתיימת במילים: תמצאו אותי, טוב. זאת חובתנו לחטופים, זאת חובתנו למשפחות, זאת חובתנו לישראל. עלינו להשיב את החיים לשיקום ואת החללים והנרצחים לקבורה. רק כך, תוכלנה המשפחות להגיע לסגירה ולהתחיל בשיקום. נחזיר את כולם, עכשיו!

כמה זמן שורד עקור? תושבי הצפון והדרום עקורים מביתם חודשים ארוכים, ללא אופק.

העקירה הממושכת פוגעת קשות בבריאותם ואף בחייהם. העקירה מחריבה קהילות והופכת שטחי מולדת משגשגים לשטחי הפקר. ליבנו עם תושבי מג'דל שמש, שקברו השבוע שנים עשר ילדים. התגובה ההולמת הייתה צריכה להיות שוויון וסולידריות. במקום זה הממשלה עוסקת רק בנקמה, ללא אסטרטגיה. הממשלה מפקירה את העקורים וממשיכה בבית הקופה הציבורית. מנהיגות אחראית יכולה להביא לברית ביטחון אזורית וסיום המלחמה כשידה של ישראל על העליונה.

כמה זמן תשרוד ישראל? השבוע פרצו מיליציות לבסיסי צה"ל בשדה תימן ובית ליד. ח"כים ושרים מופקרים תוקפים את צה"ל ומגינים על הזכות לבצע מעשה סדום ללא חקירה. האם כסדום היינו? לעמורה דמינו? השר העברייני בן גביר מפרק את המשטרה, שנעלמה ולא עצרה את העבריינים. במקביל, שוטרים שנכנעו לבן גביר עוצרים ותוקפים אזרחים לא אלימים. בן גביר מנסה למנות ניצב קיצוני וחסר ניסיון למפכ"ל, כי הוא נאמן לשר ולא לציבור. לא נוותר, לא נוותר, עד שיהיה פה טוב יותר! יריב לוין ועוזריו ממשיכים בהפיכה המשטרית, ללא מעצורים. מחר צפויה לדון הממשלה בהגדלת הסיכונים לאסון נפט, עבור אינטרסים מסחריים נסתרים. הממשלה רוצה לחסל את סמכויות הדרג המקצועי בתחומי הגנת הסביבה ובריאות הציבור. חברי קואליציה אנטי-ציונים ממשיכים להסית ולתקוף את ארגוני המחאה. את ארגוני המחאה שנאבקים למען ישראל ולמען הדמוקרטיה, שהתריעו מפני האסון והתגייסו להצלת חיים בשעת משבר. אנחנו ניצבים בשעה גורלית, בפני איום חיצוני ממשי וקיומי. אנו עוקבים בדאגה ומחכים למתקפה של אויבנו. אנו מחזקים את כוחות הביטחון ואת העורף.

האיום הפנימי מסוכן לא פחות.

אבל בזכות העם ישראל תשרוד את האיומים החיצוניים והפנימיים ותשתקם. תודה שבאתם גם הערב להיאבק למען ישראל. "לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין לבטל ממנה" נמשיך להיאבק. אין לנו ארץ אחרת. עוד לא אבדה תקוותנו – להיות עם חופשי בארצנו!

חיפה

3 אוגוסט 2024

302

עו"ד נגה רובינשטיין | ממובילת הגלימות השחורות

ערב טוב חיפאיות וחיפאים, ערב טוב למחאה האמיצה והמיוחדת. המוקד הנחוש הזה הוא משב של אנרגיות מחזק. שוב אנחנו סופו של שבוע כואב ושוב על סיפו של שבוע מדאיג. אני נמצאת כאן הערב בשביל להזכיר שההפיכה חזרה בכל הכוח, שזו ממשלה אובססיבית להרס שלטון החוק, ושאינה חברה בריאה בלי משפט, בלי מערכות מקצועיות ועצמאיות. שדה תימן, חוק נציב הקבילות, תקציבי ענק למשתמטים, נרמול 7 באוקטובר, הפיכת משפחות החטופים לאויבים ואת החטופים לבעיה של הממשל האמריקאי. כל האמצעים כשרים בפרויקט ההרס וההישרדות.

קו שחור משחור מחבר בין אירועי שדה תימן ובית ליד לבין המזימה הנוכחית של שר המשפטים להשתלט על מוסד נציב קבילות השופטים. שר המשפטים רוצה להטיל אימה ופחד על השופטים בישראל. אותה אימה ופחד שזרע השר לבטחון פנים על משטרת ישראל. את התוצאות ראינו השבוע, כשאל מול שר וחברי כנסת שפורצים לבסיסים צבאיים בראש המון מוסת, אל מול איומים על הפצ"רית, אל מול התזת גז פלפל על חוקר מצ"ח, המשטרה נעלמה. גם שר המשפטים רוצה שופטים נעלמים.

בשבועות האחרונים, כשהעם כואב את הנופלים, בנרצחים והחטופים, ח"כ שמחה רוטמן עסק בנושא חשוב במיוחד: איך יבחר נציב הבא של תלונות הציבור על שופטים. בושה. מינוי הנציב הוא נושא משפטי, סבוך ולא מעניין, כמו הוועדה למינוי שופטים, כמו עילת הסבירות, אבל תהיו איתי לשתי דקות: היום, לפי החוק, הנציב מתמנה על פי הצעה משותפת של שר המשפטים ושל נשיא בית המשפט העליון. עד היום, שרי המשפטים ונשיאי העליון מינו לתפקיד שופט בדימוס של בית המשפט העליון. אבל שר המשפטים לא רוצה. מה יש לו נגד שופטי בית המשפט העליון? הרי כמעט כל השופטים האלה נבחרו כאשר הליכוד היה בשלטון. אין ביניהם אפילו אחד ראוי? לא. שר המשפטים רוצה מקל לאיים בו על השופטים ורוטמן שם כדי לסייע. על פי הצעת חוק של רוטמן, הנציב יבחר בהחלטת הכנסת. מה הכשירות? עשר שנות נסיון כעורך דין. בכל מרכז מפלגה יש כאלה. מינוי

פוליטי לתפקיד שיפוטי. מה תהיינה ההחלטות שלו כנגד שופטים שמופקדים על הליכים משפטיים שלממשלה יש עניין מיוחד בהם, פוליטי או אישי?

פעם היה קשה לתאר איך תיראה המציאות שלנו עם מערכת משפט שנתונה לשליטה פוליטית. היום, אחרי פרעות שדה תימן לא צריך לדמיין יותר. אם לא נעצור את החקיקה, את מדינת העולם השלישי שראינו נראה שוב ושוב. מספיקה פעם אחת שבה נציב פוליטי יטיל עיצומים על שופט שפסק דין שנתן, לא מצא חן בעיני הראש, בשביל להבהיר לציבור כולו שמה שהיה לא שיהיה. השבוע הצעת החוק עברה בקריאה ראשונה. ההפיכה כאן. גם המאבק הציבורי, נגד הצעת החוק ופגיעה בעצמאות השופטים ובהפרדת הרשויות צריכים להיות כאן. כי בלי אלו אין קיום לדמוקרטיה.

השבוע למדנו שאנחנו כפסע מכאוס מוחלט. שחוסר המשילות כבר. את האימה למראה ההמון האלים שהסתער על בסיסים צבאיים חווינו במלוא העוצמה. התחושה המצמיתה נבעה מההכרה שלקיחת החוק לידיים והאלימות חברי הקואליציה ואספסוף לא נועדו להיות "מחאה". אלא כדי למנוע חקירה של פשעים מיניים. כזו שפעם היתה מובנת מאליה. חקירה שהמוסר וגם ההגיון המדיני מחייבים אותה.

בימים ששום דבר לא מובן מאליו, נאמר את המובן מאליו: כדי שישראל תתקיים, היא חייבת להישאר מדינת חוק. לנו, הישראלים, יש בעיה עם פשעי מלחמה! אנחנו הישראלים לא ננרמל סדזים! לסדום ולעמורה לא נהיה.

אירועי שדה תימן המחישו שוב את אובדן המנהיגות. ראש ממשלה שנעלם ברגע האמת. כמו ב-7 באוקטובר, ככה ב-29 ביולי. הגדרות נפרצות, הכאוס שולט. האדמה בלעה את ראש הממשלה. למחרת היום הראש מלמל עוד דבר פילוג על פריצות לבסיסים והפגנות בקפלן. הפגנות בקפלן! להפגין זו דמוקרטיה. לשבת ליד ביתו של יו"ר הכנסת זו דמוקרטיה. ללבוש חולצות מחאה זה חוקי זהו דמוקרטיה! לפרוץ למחנה צבאי זו לא דמוקרטיה. להכות עיתונאים זו לא דמוקרטיה. אבל ראש הממשלה לא רוצה להתמודד עם המציאות, עם העובדות. תשאלו גם את אנשי המקצוע במשרדי הממשלה ואת ראשי מערכת הבטחון. הוא רוצה להתעלם מהם, לסלק אותם. להעלים אותם. הוא רוצה סמכות ללא אחריות. אבל הוא הראש, הוא אחראי והוא אשם.

תל אביב

ראש הממשלה שלנו נבחר בשיטה הדמוקרטית אבל ראש הממשלה שלנו לא מכיר בדמוקרטיה: הוא פוגע בשלטון החוק, הוא מסכל עבודה מקצועית, הוא מפקיר את אזרחיו ואת חייליו בידי החמאס. מנהיג דמוקרטי צריך להאמין בדמוקרטיה צריך להכיר בשלטון החוק צריך לעמוד מול ביקורת ולהתמודד איתה צריך לקחת אחריות צריך לדבר אמת!

שדה תימן ובית ליד כאן הם ה-6 בינואר, אירועי הקפיטול, בארצות הברית. אירועים טראומטיים שמזכירים לנו שדמוקרטיה היא לא מובנת מאליה. אף פעם ובשום מקום. מי חשב עד השבוע שיש שרים בממשלה שיפרצו למחנה צבאי בראש המון מוסת? מי חשב שיש חברי כנסת שמבחינתם מעשי אינוס הם חלק ממדיניות הממשלה והקואליציה?

השבוע הזה לימד אותנו שהטירוף מדבק. אבל מולו אנחנו נשמור על שפיות. לפעמים זה מתיש אבל אסור להתרגל ואסור לנרמל. ה-7 באוקטובר זה לא נורמלי, 115 חטופים בעזה זה לא נורמלי. 115 חטופים בעזה! זה לא נורמלי! כל אחד כאן מבין שזה לא נורמלי! ראש הממשלה והשרים רוצים שנחשוב שזה נורמלי. יש עסקה, תחתום! עכשיו! אבל הוא יודע שעסקה תקדם חקירה. הוא יודע שעסקה תחייב אותו להתמודד עם המשפט הפלילי שלו, עם חקירת הכשל עם כשלון הקונספציה, עם הפרוטוקולים שעוד לא הושמדו ועם הקואליציה שלו. האיש שעמד על המרפסת בכיכר ציון מפחד מביקורת, מפחד מאנשי מקצוע, מפחד שמאתגרים אותו ומפחד מבחירות. ובחירות צריך עכשיו. כשתהיה עסקה לא ניתן יהיה לדחות את המשפט, לשמר את הקואליציה, לתחקר.

אין תחליף למנהיגות אמת. ואנחנו נלחם. במקום שאין אופוזיציה נהיה אופוזיציה במקום שאין הסתדרות נהיה הסתדרות. ונזכיר לך תמיד, שאתה הראש אתה אחראי. אתה הראש אתה אשם.

עוד כמה שעות מתחיל שבוע חדש. גם השבוע נמשיך להגן על הדמוקרטיה: על שלטון החוק, על ממשל הוגן ונקי כפיים, על החירות, על השוויון בפני החוק, על זכויות האדם ומעמד המיעוטים ועל קיום של מערכת משפט עצמאית ומקצועית, שבלעדיה אין תקומה לכל מה שאנחנו מאמינים בו.

ניאבק. אין לנו ברירה. תזכרו: בלעדינו אין להם קיום. תודה לכם ושבוע טוב.

צילום: אלון קורנגרין

צילום: אלון קורנגרין

צילום: אלון קורנגרין

צילום: אלון קורנגרין

צילום: אלון קורנגרין

כרמי גת

צילום: יעקב קירש

אני כאן כחברה פעילה במחאת גשר חמד ובמחאת האולפנים בכניסה לקריית התקשורת, אני כאן כאישה שמחפשת אלטרנטיבה, אני כאן כאמא בחזית, אני כאן כאמא ערה, אני כאן כאשת אקדמיה שלא מוכנה שישתיקו את קולנו, ואני כאן כאשת מקצוע בבריאות הנפש שפוגשת מידי יום מצוקה גדולה אך גם תעצומות נפש של אזרחים ואזרחיות בעם הזה.

מדברים כאן הרבה על הבמה הזו על הניתוק, על המחדלים המתמשכים, על ההפקרה המזעזעת, על הרוע של ההנהגה שלנו, על כך שהנהגה שלנו בוחרת בקדושת הכיסא מול קדושת החיים של אזרחיה. העדויות לכך הן ללא ספק רבות ונערמות מידי יום. בראש ובראשונה העובדה שיש עדיין 115 חטופים וחטופות בעזה יותר מעשרה חודשים מאז פרצה המלחמה היא המחדל הגדול ביותר, היא הסימן המובהק ביותר להפקרה ולהתפוררותה של תחושת הביטחון של האזרחים. ההכרה הכואבת שבמדינת ישראל כיום יש הנהגה שבסדר העדיפויות שלה החטופים אינם במקום הראשון היא בעלת השלכות רבות על החוויה הנפשית של כל אזרח ואזרחית שיודעים שכל אחד ואחת מאיתנו יכולנו להיות אנחנו בעזה. להפקרה זו נוספים מידי יום אירועים של התנהלות מושחתת ולא מקצועית בכל תחום ניהול אפשרי, ואירועים שמסמלים שוב ושוב איך ההנהגה תוך שימוש בזרועות שפרשה למוקדי כוח שונים מנרמלת עבריינות.

מול כל זה אנחנו ניצבות וניצבים. מתמודדים גם עם השלכות אירועי שבעה באוקטובר, האסון בגדול ביותר של המדינה שלנו, וגם עם הנהגה מושחתת שנחושה לשמר את כוחה למרות אחריותה להפקרה ולניהול הכושל של המדינה.

מול כל זה אנחנו בוחרים למחות ולהיאבק למען החזרת החטופים ולמען החלפת ההנהגה. הבחירה במחאה פעילה, אם זה בהשתתפות בהפגנות, בהפצת תכנים חשובים ברשתות, במאמצים להשפיע על בעלי עמדות כוח- הבחירה הזו למחות, הבחירה להיות אזרחים מעורבים ופעילים, הבחירה להיות אזרחיות שמביעות ביקורת, היא לא רק העמדה המוסרית הערכית המתבקשת- היא גם העמדה שמפתחת ושומרת על החוסן הנפשי שלנו. בבחירתנו למחות אנחנו מפחיתים את תחושת אובדן הדרך ומייצרים דרך חדשה. בבחירתנו להשמיע קול נחוש אנחנו מקדמים את תהליך השיקום שלנו כחברה.

הבחירה שלנו להיות האנשים שמוחים היא חוויה רגשית מורכבת. לעיתים אנחנו מתייאשים, עייפים מהמאבק, עצובים מהמצב, מאוכזבים מאלו שעומדים מנגד. זה טבעי והגיוני שיהיו גם רגעים כאלו בתוך תקופה ארוכה שבה אנחנו עסוקים במאמצים לייצר שינוי. ויש רגעים שאנחנו כועסים חועמים על הפגיעה המתמשכת באזרחי ואזרחיות המדינה. הכעס הזה יש בו כוח, הוא מייצר תנועה ופעילות וביכולתנו לנתב אותו לנתיבי פעולה אפקטיביים. יש גם רגעים קטנים של נחת, של הכרה שלפעילות של המחאה יש השלכות במציאות- למשל רק בשבועיים האחרונים היו כמה מינויים לא ראויים שבוטלו- בתקשורת- מנכ"לית ערוץ 13, במועצה להשכלה גבוהה, ובמשטרה. ואלו רק חלק מהישגי המחאה. יש גם רגעים של תחושת יחד ושייכות לקבוצת אזרחים ואזרחיות שפעילים במאמץ לייצר שינוי וגם רגעים של הכרת הערכה לשומרי הסף שלנו ולאנשי הציבור שנאבקים איתנו- יש לנו חברי כנסת שמפגינים באופן קבוע ופעילים בעבודתם הפרלמנטרית, יש לנו יועצת משפטית לממשלה שדואגת באופן תמידי לשמירת החוק והדמוקרטיה, ויש לנו פרקליטה צבאית ועוד אנשים רבים ונשים רבות ששותפים למאבק על קיום מדינה שומרת חוק, חפצת חיים ודמוקרטיה.

החווייה הנפשית שמאחדת בתוכה את מגוון הרגשות שלנו כאזרחים ואזרחיות במחאה- את העצב, הכעס, הזעם, הסיפוק מהצלחות קטנות- היא החוויה שאכפת לנו. כשלאדם אכפת יש לו תחושת משמעות, ותחושת המשמעות הזו עוזרת לנו לא רק לשמור על המדינה שלנו אלא גם לשמור על נפשנו.

האכפתיות הזו שלנו שהופכת אותנו לאזרחים פעילים בחברה היא זו שהולכת איתנו כשאנחנו הולכים לצבא, היא מובילה אותנו כשילדנו הולכים לצבא, היא גם זו שכיוונה אותנו כשמצאנו את עצמנו מתנדבים כל אחד כפי יכולותיו ולפי תחומו מיד עם פרוץ המלחמה על מנת לסייע ולעזור. מול העובדה שלכולנו אכפת ולכן אנחנו כאן אין כוח שיעצור אותנו. אנחנו האנשים והנשים שאכפת להם. האפשרות לוותר לא קיימת.

צילום: רו דמבו

צילום: אלון קורנגרין

נירים

לירי אלבג
LIRI ALBAG
(19) (18)

צילום: פעם אמיר

עשרה חודשים.

אנחנו נפגשים כאן 10 חודשים אחרי שחיינו התרסקו ברעש נורא על סלעי המציאות; 10 חודשים בהם המציאות ממשיכה להכות בנו מדי יום בברוטליות, גל אחר גל, לא מאפשרת לנו לעצור לרגע, להסדיר נשימה, לאסוף את השברים. אנחנו נפגשים כאן 10 חודשים לתוך מלחמה שממאנת להסתיים, רק משום שהסיום שלה מסכן את השלטון שבגללו נגררנו לתוכה מלכתחילה; שלטון שמוכן להקריב עוד ועוד חיים – ככל שרק יידרש – כי רק את עצמו הוא מבקש להציל. אנחנו נפגשים כאן בציפייה מתוחה למתקפה נוראית ממזרח ומצפון ותחת הסיוט של מלחמה אזורית כוללת בגלל התנהלות מופקרת של הנהגה, שבמשך 10 חודשים לא הציעה דבר זולת עוד מוות, עוד הרג ועוד שפיכות דמים.

אנחנו נפגשים כאן אחרי 10 חודשים שבהם אנחנו לכודים במעגל בלתי נגמר של צימאון דם ושל נקמת דם, בגלל הנהגה שמכירה רק את האזורים האפלים והפרימיטיביים ביותר בנפש האדם. אנחנו נפגשים כאן כאשר חטופים וחטופות שנלקחו מבתיהם לפני 10 חודשים – 10 חודשים! – ממשיכים להינמק בגיהנום העזתי, נתונים לעיניי גוף ונפש שלא ברא השטן, רק משום שהחזרתם – חיים ובעסקה – מסכנת את ההישרדות הפוליטית של שליט ערל לב; סדיסט שבמשך 10 חודשים מחזיק את בני משפחותיהם תלויים בין שמיים לארץ.

אנחנו נפגשים כאן 10 חודשים אחרי שמפתה היה להאמין שההפיכה המשטרית נבלמה בצל האסון הנורא; אחרי שמפתה היה להאמין כי אחרי אסון כזה, איש לא יעז להמשיך להוביל אותנו אל החורבן – כי החורבן כבר קרה. אבל אנחנו נפגשים כאן בימים שבהם מתבהר כי לא רק שההפיכה שועטת קדימה, אלא ששלטון החוק בישראל כבר נפל; שאזרחים בגיבוי נבחר ציבור יכולים לפרוץ לבסיסי צבא ואיש לא ייתן על כך את הדיון; נהפוך הוא, בפריים טיים הטלוויזיוני יארחו את מובילי המרד ויסבירו לנו שהתעללות סדיסטית ואינוס של אויב, אכזר ככל שיהיה, הם דבר לגיטימי – ואף רצוי.

אנחנו נפגשים כאן 10 חודשים אחרי טבח ומלחמה כושלת שאחריהם אף שלטון – לא משנה מאיזה צד של המפה הפוליטית – לא יכול היה להמשיך לכהן. אבל במקום ליפול על חרבו המטאפורית בבוסת עולמים, השלטון ממשיך להיאחז בקרנות המזבח, מתנער מכל ביקורת, מכל אחריות, מכל דין – וממשיך להדהיר אותנו לעבר חורבן הבית השלישי.

אנחנו נפגשים כאן, אחרי 10 חודשים ולקראת ט' באב, כי אנחנו נאבקים לא רק על אורחות הדמוקרטיה אלא על שרידי דמותנו המוסרית ועל שרידי השפיות אל מול השתוללות בלתי מרוסנת של היצרים ההרסניים, האלימים והפרימיטיביים ביותר שקיימים בנפש האדם ובחברה של בני אנוש; אחרי 10 חודשים שבהם נעשה ברור כשמש שהיצרים האפלים אינם מנת חלקם הבלעדית של אויבינו האכזריים מחוץ, אלא שהם מבעבעים, על סף רתיחה, בתוך תוכנו – בקרב בני עמנו ובתוך נפשותינו; מאיימים לעשות בנו שפטים, ואם ניכנע ליצרים אלה, אז באמת ייחרב הבית ונעניק לאויבינו את ניצחונם המוחלט.

ערב ט' באב, ברור מתמיד שהסכנה הגדולה ביותר להמשך קיומנו אינה חיצונית, אלא פנימית. ולכן, כל סיכוי לעמוד איתנים מול המתקפה מבחוץ מתחיל מניצחון על המתקפה מתוכנו, שהיא המתקפה על שומרי הסף הראשוניים בתוך נפשנו – על המוסר ועל הבושה. המתקפה על הערכים ההומניסטיים והליברליים. והמתקפה על האמת.

המתקפה מבית על חיים שראוי לחיותם ולא רק לשרוד בספרטניות; חיים שלא מקריבים את הרגע בעבור הנצח; חיים של תרבות – כן תרבות! – שבניגוד לביקורת המשיחית, אינה ריקה אלא שופעת יצירה, הנאה, התמסרות הדדית; תרבות שמעלה על נס את החופש והחירות. תרבות שלא משרתת את אוהבי המלחמה אלא חולמת על שלום. תרבות שמציתה תקווה.

תרבות שבה הערכים ההומניסטיים, החוק והסדר קודמים לכל דיבור חלול על אחדות, מתוך הבנה עמוקה שרק תרבות כזו יכולה להגן עלינו מפני היצרים האלימים, הפנאטיים ומשוללי הרסן שמאיימים לפרק אותנו מבפנים; ושרק תרבות כזו יכולה להבטיח את המשך קיומנו. תודה רבה.

קיסריה

10 אוגוסט 2024

309

פרופ' יועד צור | הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

ערב טוב גיבורי מוקד קיסריה!

אני מגיע לכאן בכל שבוע משתי סיבות עיקריות: ראשית, כאן שמים את האצבע על האשם הראשי במצב הנורא שהמדינה מידרדרת אליו. יש אשם מרכזי אחד, דיקטטור בהתהוות, ומולו יש לפעול. אשם הרגיל עוד מימי פרשת הצוללות וכלי השייט להחליט לבדו בנושאים בהם אסור לאיש להחליט לבדו. מפר אמונים ורמאי סדרתי. וכאן חוזרים ומזכירים לו ולכולם: אתה הראש – אתה אשם!!

שנית, כאן דורשים את הדרישה הנכונה – הדחה. לא אתנגד שהכנסת תחליט לפזר את עצמה או שנתניהו יתפטר. לא אתנגד להקמת ועדת חקירה ממלכתית. אבל כל אלה ישאירו לתקופה ארוכה ומסוכנת ראש ממשלה מופקר ומפקיר, הנמצא בניגוד עניינים מטורף עם המדינה, עטוף בקואליציית מושחתים וחדלי אישים, באופוזיציה רופסת ובמערכת משפט מורתעת. הדבר הדרוש למדינת ישראל כחמצן לנשימה הוא מה שדורשים כאן: הדחה עכשיו!!

הערב באתי להפיח רוח בגחלים שעוד נותרו ממערכת המשפט שאנחנו מגינים עליה ברחובות. באתי לקרוא מכאן למערכת כולה ובמיוחד לעומדת בראשה, היועמ"שית גלי בהרב מיארה: אל תפקירו אותנו!

אני שייך לקבוצת מבצר הדמוקרטיה, שהגישה עתירות בייצוגה של דפנה הולץ-לכנר המעולה ובהובלת יובל רכבי. ב-2020, בעתירה בה כולנו הפסדנו 11:0, דפנה ציטטה את בגין בקשר למבצר, זכתה לגערה שעתידיה להכתים את מורשתה של כבוד הנשיאה חיות: "שום מבצר לא נופל". המבצר לא מפסיק להתפורר מאז. לפני כשלושה חודשים הגשנו עתירה עם משפחות חטופים, מפונים וחיילים לחייב את היועמ"שית לענות לנו על שתי שאלות: האם יש חשש שנתניהו נמצא בניגוד עניינים אסור וכיצד היא מתכוונת למנוע מצב זה. התשובות פשוטות וידועות לכול:

כן, יש הרבה יותר מחשש. התנהלות נתניהו מונעת ללא הרף משיקולים אישיים. החזרת החטופים שכולנו מייחלים לה, עלולה לפרק את ממשלתו. בידו להאריך את המלחמה ובכך להאט את משפטו. אסור לתת לאדם חסר מעצורים ומוסר לשלוח אנשים אל מותם ולהפקיר חטופים, כאשר פעולות למען המדינה מקרבות את כניסתו לכלא.

את ניגוד העניינים של נתניהו לא ניתן לגדר. היעלה על הדעת שראש ממשלה יהיה מנוע מלקבל החלטות ביטחוניות? הסכם ניגוד עניינים אמיתי ירוקן את תפקידו מתוכן ולכן אינו אפשרי.

אלו התשובות, ואני קורא ליועמ"שית לומר אותן באומץ. זה מפחיד. זה מסוכן, אבל גם להסתער על האויב בצריח טנק זה מסוכן. ההיסטוריה נתנה בידיך, גלי, את היכולת להציל את ישראל מהשתלטות מאפיה המנסה לכונן פה דיקטטורה משיחית.

אנחנו מתגעגעים לא למה שישראל הייתה, אלא למה שהייתה יכולה להיות, על שלל הכישרונות והגוונים וכוח היצירה שקיימים כאן. תנאי מקדים לכך הוא ראש ממשלה שמעייניו נתונים למדינה, שאיננו מפר אמונים ורמאי סדרתי. הדחה עכשיו!

צילום: אלון קורנגרין

צילום: צחי דברת

צילום: מירון קצף

קיסריה

צילום: מרסלו שניידמן

קיסריה

צילום: בני משי

שרון ליפשיץ | בתו של עודד ליפשיץ, קיבוץ ניר עוז

"הביאו אותנו למחסן של ירקות, הייתי בלי משקפיים כי לקחו אותם, אבל ראיתי דמות שוכבת בגלביה לבנה מגואלת בדם, והבנתי שזה עודד ליפשיץ". את הדברים האלו סיפרה עדה שגיא על פגישתה עם אבא שלי עודד ליפשיץ בחאן יונס ב-7 לאוקטובר בפודקאסט של ויינט כתשע חודשים אחרי ה-7 באוקטובר. ואין יום ואין שעה שאני, שרון הבת של עודד, לא חושבת מה אתה חושב? מה חשבת כשהתעוררת מחוץ לבית, על השביל, פצוע, מדמם, וראית את הבית עולה באש, הקיבוץ עולה באש, מאות מחבלים ואזרחים פלסטינים חוטפים את ילדינו, עושים בקיבוץ שבניתם באהבה ואמונה אינסופית כבשלהם. ואין צבא ואין מי שיציל את הילדים. ואין מי שיקח אחריות בצמרת. מה חשבת שם במחסן הירקות כששכבת מגואל בדם וראית בעיניך את כל מה שהזהרת מפניו על פני שנים קורה: קדחת האמונה המשיחית שדחפה להאחז בשטחים הכבושים במקום להגיע להסכמות עם שכנינו מתפרצת בנחשול אל אקצע.

כתבת במאמר בהארץ ב-2018 כי "כשאין לשכנינו מה להפסיד, אנחנו מפסידים בגדול!". בכל דיון פוליטי בעשרים השנה האחרונות חזרת וסיפרת שיחמת השלום של הליגה הערבית מ-2002 לסיומו של הסכסוך הישראלי-ערבי היא בסיס הגיוני לתחילת משא ומתן לקראת הסדרה אזורית שתמנע את התגברות הכוחות הפונדמנטליסטית באזור. והנה אתה, בזיקנתך פצוע וחבול לאחר שהופקרת בידי אלו שהיו אמונים על ביטחונך וראש הממשלה בראשם חווה את התוצאות הסירוב להגיע להסכמות למען ביטחוננו, ביטחונך. עדה סיפרה כמה ניסית לחפש את אמא בכל הטרופ, לנסות להבין מה עלה בגורלה, ואמא, יוכבד, יוכ'ה, וכולנו מנסים כבר חודשים ארוכים למצוא מה עלה בגורלך, להסביר מעל כל במה את קדושת החיים שלכם. ובמשך חודשים אנחנו מאבדים עוד ועוד ששרדו ואז כבר לא שרדו. ונרצחו על ידי שוביהם או על ידי כוחותינו (רק שאז הם נהרגו ולא נרצחו).

תל אביב

מספרים מעודכנים: חטופים חיים-21; נרצחים חטופים-12; נרצחים שהושבו לקבר ישראל-3;
נרצחים-41; כלל הנרצחים-56; שבו בעסקה-40; 117 אנשים מקהילת הקיבוץ שנרצחו או נחטפו,
כרבע מהקיבוץ ניר עז.

אבוש, מאז שנחטפת הכול פוליטי. החיים והמוות שלנו הם נושא שיחה של אחרים. אנשים שאף פעם לא פגשתי שולחים לי תמונות של הבית שלנו השרוף. אין פרטיות, אבל אין את קולך. דברייך, המילים שלך מתרחקות. מעל לכל רובץ צל כבד, צל הפקרתכם המתמשכת. צל המחשבה שמהרגע הראשון ממשלת ישראל לקחה את האובדן הבלתי ניתפש שלכם, של כולנו כהזדמנות. מחדלי ה-7 באוקטובר, ההפקרה הנוראה, הזלזול באויבינו, היהירות, החשיבה שאפשר "לנהל את הסכסוך" לחיות חיים כאילו נורמאליים ליד עזה: מפני כול אלו הזהיר אבא שלי עודד ליפשיץ האהוב, עיתונאי ולוחם שלום איש שלום עכשיו וקול אחר. איש של ערכים וראיית עולם הומנית, אנושית, ראלית.

אדם שעשה למען האחרים ולמען המדינה כל חייו. ולזה אנו זקוקות וזקוקים כאן.

היכן עכשיו הוא אב האומה, האחראי, בעל שיעור קומה שידע להוליך את עמו לקראת החלטות מדיניות אמיצות שיביאו לברית הביטחון האזורית שתבטיח את החזרת החטופים ואיתם את יכולתנו לחיות בביטחון פה בארץ שאבא שלי עשה כל כך הרבה עבורה והיא גמלה לו בהפקרה שנמשכת עד קצה האופק? אני פה היום, כי יש אפשרות אחרת ממה שקורה. אני פה היום, כי התנאים להחזרת החטופים, הם הם התנאים להחזרת הביטחון לישראל ולאזור כולו.

אני פה, כי חונכתי על ערכים הומניסטים, אני פה כי אני יודעת לומר בקול רם שהדבר הנכון תמיד הוא לאפשר לאנשים אופק ותקווה. לכלל האנשים. הגיע הזמן, לומר כן לעסקה, כן להסכם כן לשלום!

תל אביב

באר שבע

13 אוגוסט 2024
מוצאי תשעה באב

ערן עציון | כיהן כסגן ראש המל"ל, וכראש החטיבה לתכנון מדיני במשרד החוץ

תשעה באב 2024

מהם חמשת התאריכים המכוננים בהווה הישראלית?

- כ"ט בנובמבר 47 - החלטת החלוקה.
- ה' באייר 48 - הכרזת העצמאות.
- 5 ביוני 67 - מלחמת ששת הימים.
- 6 באוקטובר 73 - מלחמת יום הכיפורים.
- 4 בנובמבר 95 - רצח רבין ז"ל.

החלטת או"ם - אחת. החלטת מועצת-עם - אחת. מלחמות - שתיים, ופיגוע טרור יהודי - אחד. ואליהם נוסף, לדיראון עולם ולדיראון ממשלת נתניהו וכל סיעתיה תאריך שישי, לפני 311 ימים ארוכים - ה- 7 באוקטובר 23. מהלומת-פתע רב-זירתית, מלחמת התשה ארוכה ארוכה, וחורבן לאומי, מדיני, כלכלי, חברתי ומוראלי שיזכר לדורות.

שישה תאריכים מכוננים. ומה עם התשעה באב? לפי המישנה, במסכת תענית, התאריך של תשעה באב נקבע משום שקרו בו חמישה אירועים -

בְּתֵשֶׁעָה בְּאָב נִגְזַר עַל אֲבוֹתֵינוּ שֶׁלֹּא יִכְנָסוּ לְאֶרֶץ,
וְחָרַב הַבַּיִת בְּרֵאשׁוֹנָה,
וּבְשֵׁנִיָּה,
וְנִלְכְּדָה בֵּיתָהּ,
וְנִחְרְשָׁה הָעִיר.

עבורי כישראלי, שנולד וגדל בעיר רחובות וחי בה כל חייו עד אחרי הצבא, תשעה באב לא היה תאריך מכונן. לא כילד, לא כנער ולא כמבוגר. הורי לא חינו אותי על אתוס של נהי ובכי וקינה ואבל. ולא על אתוס של חורבן, ולא על אתוס של קנאות משיחית. ולא על אתוס של בדלנות והסתגרות. אני גדלתי עם תודעה של "עם חופשי בארצנו". של חירות, שוויון ואחוה. של עבודה קשה ושל תרומה לחברה. של התגייסות אזרחית וצבאית, של שירות המדינה. בקיצור - על האתוס הישראלי, העברי, הציוני. מעולם, עד השנה הזו, לא העליתי בדעתי שהמושג "חורבן" יהפוך להיות מוחשי עבורי ועבור ילדי בימי חיינו. זה היה מושג עתיק ולא רלוונטי. כמו "בית ראשון" וכמו "בית שני". לנו היה בית לאומי שלנו. בית שבנו אבותינו ואימותינו ואבותיהם ואימותיהם. בדם, יזע ודמעות. בעשר אצבעות. הרצל הגדיר את מטרת הציונות במשפט קצר ותמציתי - הקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל, על פי משפט העמים. זה היה משפט המפתח בהצהרת הסיכום של הקונגרס הציוני הראשון.

ואתם יודעים ויודעות מה הרצל כתב על תשעה באב? הנה מה שהוא כתב ביומנו: ב-15 באוגוסט 1897, שחל בתשעה באב: "היום תשעה באב. פעם ביום זה נחרב בית המקדש. היום הקמתי את הקונגרס הציוני. זוהי תחילתה של תקומת ישראל. כן. הקונגרס הציוני הראשון התכנס ב-9 באב!

אז אימרו מעתה, בתשעה באב קרו שישה אירועים. והוא לא רק היום של חורבן הבית הראשון והבית השני. הוא גם יום תחילת הקמתו של הבית השלישי. והנה אנחנו ב-9 באב 2024, הרצל מתהפך

בקברו, וכולנו בתחושה עמוקה של חורבן. ביום הזה אנחנו צריכים לעשות חשבון נפש לאומי ואישי, ולשאול את השאלות הקשות – איך הגענו לסף חורבן לאומי? מי אחראי ומי אשם? וחשוב יותר – איך נחלץ את עצמנו מהתוואי החורבני, ונעלה שוב על תוואי התקומה הלאומית, תוואי הציונות המעשית והמדינית.

האנשים שהביאו עלינו את ה-7/10 מנסים למכור לנו סיפור על "קיצוניים משני הצדדים", על "שנאת חינם ואהבת חינם", על "כולנו יהודים" ועל "ביחד ננצח". איך אמר קוהלת? הבל הבלים הכל הבל. אנחנו במלחמת אזרחים, במעמד צד אחד. במעמד קיצונים מצד אחד. במעמד שרים סוררים וגנבים, אוהבי שוחד ורודפי שלמונים, שונאי משפט צדק וחוששים ממשפט הציבור, וממשפט העמים, וכולם כולם - מצד אחד.

במגילת איכה, בפרק ג', נאמר -
 דְרָכֵי סוֹרֵר וַיִּפְשַׁחְנִי, שְׁמֵנִי שָׁמַם.
 דֶּרֶךְ קִשְׁתּוֹ וַיִּצְיַבְנִי, כַּמְטָרָא לַחֵץ.
 הִבִּיא, בְּכִלְיִתִּי, בְּנִי, אֶשְׁפָּתוֹ.

המילה "ויפשחני" מופיעה פעם אחת ויחידה במקרא, ומשמעותו "וישסעני, ויבקעני". ממשלת החורבן והקיצוניות הזו משסעת ומבקעת אותנו, הופכת חבלים שלמים מארצנו לשממה, ומציבה אותנו, רוב הציבור, הדמוקרטי-ליברלי כמטרה לחיצייה. היא פוגעת בכליותינו, בליבנו, בקודשי קודשנו.

אבל ביום הזה אנחנו מישירים מבט אליהם ואומרים להם – היה לא תהיה. לא ניתן לכם להחריב את המדינה, לא ניתן לכם להרוס את מוסדותיה. לא ניתן לכם לבצע את זממכם בדמוקרטיה ובערכי מגילת העצמאות. רוב העם הישראלי, יהודים/ות, ערבים/ות, בדואים/ות, חילונים/ות, דתיים/ות, מבין היטב את משמעות תשעה באב 2024. מבין היטב מי אחראי ומי אשם בחורבן הנורא שכולנו חווים, ויודע מה צריך לעשות כדי לצאת מהתוואי הנורא הזה. צריך לחתום על מתווה הנשיא בידן. צריך להחזיר את החטופים והחטופות ולסיים את המלחמה. צריך ללכת לבחירות ולהחליף את הממשלה ואת רוב רובם של חברי הכנסת. צריך להחליף את צמרת צה"ל ומערכות הבטחון. צריך לנקות את השירות הציבורי מכל המינויים הפוליטיים הרקובים, וצריך להיכנס לתהליך כלל-לאומי עמוק, רחב וארוך של התחדשות. של לידה-מחדש, של "רנסנס". לעשות חשבון נפש כלל ישראלי ולהבין את מקורות החורבן, וליצור את התשתיות החוקתיות, החינוכיות, המדיניות, הבטחוניות, המקצועיות והמינהליות שיבטיחו ששלישית ישראל לא תיפול, ושהדורות הבאים יוכלו לזכור את התשעה באב ואת השבעה באוקטובר לא רק כמועדים של חורבן, אלא גם כצמתים של התחדשות, של תקומה ושל בנייה מחדש.

פרופ' אורן יפתחאל | אוניברסיטת בן גוריון בנגב

בין תשעה לעשרה באב – ממחנק למאבק

ערב טוב באר שבע! מסא אל-ח'יר ביר-סבע! אני, אורן יפתחאל, פרופ' באון' בן-גוריון ומהימים הראשונים אתכם במאבק – 80 שבועות אנחנו ברחובות! למרות הימים הקשים, למרות האיומים מאיראן ומלבנון, אני שמח להיות כאן אתכם, קהל יקר, עיקש ונחוש בעד הפסקת המלחמה הנוראית ושחרור מהחטופים. המאבק העיקש והמגוון בבאר בבאר שבע נותן השראה למדינה כולה! מעבר לצורך הדחוף להפסיק את מלחמת הנקמה הפושעת אותה מובילים מנהיגנו, אטען בהמשך כמה דברים אותם לא שומעים כמעט בהפגנות – ובמיוחד הצורך להילחם בכיבוש ובאפרטהייד כחלק מהמאבק הנוכחי נגד המלחמה. זאת כי רק שלום ודמוקרטיה – ששותרים לגמרי את כיבוש וטרור -- מבטיחים עתיד בטוח לנו ולדורות הבאים.

נתחיל באזכור התאריך הסמלי – אנחנו בין תשעה לעשרה באב. בין כאב הקינה לשינוי המנגינה – בין חורבן לבניין. בתשעה באב עם ישראל נושא קינה על החורבן, ויש לצערנו השנה הרבה על מה לקונן – על פשעי הטרור של החמאס והג'יהאד שהשיתו עלינו מהלומה נוראית ממנה לא התאוששנו. לקונן על בארי, על ניר עוז, כפר עזה, אופקים וחולית, על מאות הנרצחים וההרוגים בעוטף... לקונן על 115 החטופים – רבים מהם יחידים ומכרים מהנגב המערבי – הנמקים במנהרות כבני ערובה של ארגון טרור אכזרי... על מפוני הצפון והדרום -- ביניהם רבים מבני משפחתי הקרובה -- להם אין בית כבר עשרה חודשים, מצב בלתי נתפס. לקונן גם – מה שלא שומעים כמעט אצלנו – על ההרס החורבן הגירוש והקטל הבלתי נתפס של חפים מפשע בעזה, ועל המשך הסבל של העם הפלסטיני תחת כיבוש שהולך ומעמיק. על הבדווים שנהרגים מטילים וממשיכים לסבול מגל הריסות חסר תקדים בזמן מלחמה... על כל אלה חייב לקונן, כל איש עם זוג עיניים ובהן דמעות/ וכל אישה עם לב בין הצלעות.

מילותיה של מגילת איכה מהדהדות את הקינה חזק "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם, היית כאלמנה, ברו תבכה בלילה ודמעותייה על לחייה, אין לה מנחם מכול אהובייה." אך הערב כבר עשרה באב -- אחרי הקינה -- קמים ומתחילים לעבוד על מחר אחר, על מקום בו כדאי, ראוי וטוב לחיות! קמים מהמחנק וממשיכים במאבק!

אין לנו מקום אחר, לכן אסור לוותר! "לא נוותר, לא נוותר לא נוותר, כי ישראל שווה יותר!"

אז איך יוצאים מהתהום? אפשר לקבל השראה משלושה כיוונים – אישי, עולמי ופוליטי. נתחיל באישי ובסיפור של קורבנות האסון – שלומי מתיאס ושחר טרואן היקרים – שותפים לנו כאן בהפגנות כמעט שנה שלמה -- שנרצחו בביתם בקיבוץ חולית ב7.10. לאחרונה ערכנו באוניברסיטה בהובלת עמותת 'הגר' למען חינוך יהודי-ערבי, ערב מרגש לזכרם בו הזכרו גם הבדווים שנרצחו ב7.10 ואחריו – כמו פאיזה אבו סבייח (ספתא ל15 נכדים) שנהרגה מפגיעת טיל, ומוחמד אלאטרש שהגן בגופו על התצפיתניות עד שנרצח. מעבר לעצב התהומי על הירצחם עלתה מהערב היפה גם תקווה אנושית ופוליטית של מרחב ערבי-יהודי אזרחי, מרחב של דו-קיום ושלוש -- מרחב של חיים משותפים שהוא אחד המפתחות ליציאה מהתהום, למאבק כל כך חשוב למניעת האסון הבא.

נמשיך בעולמי -- אני גם חוקר סכסוכים שנים ארוכות – כתבתי על כך ספרים ומאמרים רבים. המחקרים ברחבי העולם מראים שיציאה מהתהום אפשרית. כך קרה בבוסניה, בצפון אירלנד,

בדרום אפריקה וקוסובו בקולומביה – סכסוכים של מאות שנים נפתרו -- בעיקר דרך בניית מרחבים משותפים ושוויוניים של ארגונים, מוסדות, מפלגות, תנועות. אלה היו תנאי הכרחי (לא תמיד מספק) לסיום מלחמות – תמיד בהסדרים. אחרי סבל נורא תמיד חוזרים לנקודת ההתחלה של חיים ביחד.

ונמשיך בפוליטי -- בשביל לצאת מהבור אנו חייבים לחבר שני מאבקים שהקהל כאן מכיר היטב:
 (א) מאבק להפסקת אש ועסקת חלופים, עכשיו.
 (ב) מאבק למען הדמוקרטיה ונגד הכיבוש.

הפסקת אש והחזרת החטופים הוא המאבק הכי דחוף. השקרים של הממשלה ברורים וכואבים. כולנו מבינים שבחמאס אפשר להילחם גם בעתיד, אבל לחטופים אין זמן. חייבים לעשות הכול להפסיק את מלחמה, ואפילו להשבית המדינה כולה. עכשיו! מיותר לציין שהפקרת החטופים – פעמיים – שברה את האמון בממשלה בצורה עמוקה כל כך שהיא חייבת ללכת. לממשלה שבגדה באזרחיה אין זכות קיום!

דמוקרטיה – אגיד כאן דברים שבדרך כלל לא נאמרים, לפעמים אפילו מצונזרים, בהפגנות ברחבי הארץ, אבל זאת לטעמי האמת אליה צריך להשיר עיניים ולהיאבק מולה. נתחיל מההכרה שהממשלה הזאת אנטי דמוקרטית. היא נבחרה על-ידי מיעוט העם (48%) ומבקשת להרוס את מוסדות המדינה בשם מיעוט. מהיום הראשון היא ממשלת מיעוט. חמור מזה -- זאת ממשלת כיבוש שהוכרז בבית הדין הגבוה בעולם בהאג כלא חוקי. ויתרה מזאת, זאת ממשלה שמקדמת משטר אפרטהייד בין הירדן לים שהוא-הוא הגדול ביותר על ישראל. ואחזור שוב, האפרטהייד הגזעני הוא שבעה מונים יותר מאיומי איראן או חזבאללה – הוא מתדלק את הטרור והורס את שיירי הדמוקרטיה. זאת ממשלת פושעים ועבריינים. אותם חייבים להעיף מהשלטון.

צומת כרכור

ונזכור שהפוליטי הוא גם דרומי -- המאבק לדמוקרטיה מתקיים יום-יום בנגב. והוא מתחיל במאבק להכרה של 33 יישובים -- בית למעל מאה אלף בדווים, אזרחי המדינה, הנחשבים כלא מוכרים. הם לא באו מהירח, לא פלשו אלא חיים כאן כבר מאות שנים. ובכול זאת, אין להם חשמל, מים, כביש או תחבורה. והם סובלים מ 3000 הריסות בתים בשנה – פי 5 מאשר בגדה המערבית ופי 10 מאשר בכול ישראל כולה גם יחד! מצב בלתי אפשרי. כמו שראינו בתקיפת הנשים מרהט במאחז הלא חוקי 'גבעת רונן' – קו ישיר מחבר בין הכיבוש, ההתנחלויות ואפליית הבדווים. ההתעמרות בבדווים היא חלק מהסכסוך ולכן חייבת להיות גם חלק מהפתרון. דמוקרטיה מתחילה משוויון של כולם בנגב -- מוסאווה לילג'מיע פיל'נקב – תושבי באר שבע, בני שמעון, עומר, אופקים, ירוחם, רהט זרנוק.. זה אפשרי, אפילו מחר.

אתם זוכרים את הקריאות -- ד-מ-ו-ק-ר-ט-י-ה ! התשובה להריסות – דמוקרטיה! התשובה לאפלייה -- דמוקרטיה; התשובה לאפרטהייד – דמוקרטיה!"

פה שני המאבקים נפגשים – רק סיום המלחמה והכיבוש יביאו את החטופים וישמרו על הדמוקרטיה! לא נוותר ולא נשקוט עד שנשיג את שניהם! אזכיר שתנועת השלום הישראלית-פלסטינית המשותפת -- 'ארץ לכולם' – שתי מדינות מולדת אחת' שאני ממקימיה מציעה חזון כזה של שוויון, שלום ודמוקרטיה לכולם בין הירדן לים. זה החזון שמפחיד את נתניהו וממשלתו הפושעת. זה החזון שמפחיד את המתנחלים. זה החזון שצריך לאחד את כל חלקי העם התומכים בדמוקרטיה ומתנגד לאפרטהייד, כלומר את רובו נגד ממשלת הדמים הפושעת. לכן אנו דורשים -- הפסקת אש, עסקת חטופים ובחירות דמוקרטיות – עכשיו!!

לסיום אחזור לשלומי מתיאס ושחר טרואן היקרים ז"ל. שיר שכתבתי לערב שערכנו לכבודם ולעמותת הגר שדרכם מסמלת מחר אחר, בו השלום והביטחון מגיעים מלמטה, מאנשים כמונו כאן, שהחליטו שהיחד האמיתי, השוויוני והמכבד הוא המפתח לעתיד בטוח בארץ היקרה והכואבת הזאת.

קחי נא את ילדך את ישמעאל	היום השמיני בשבוע
ואת אחיו יצחק אבי ישראל	ויהי ערב ויהי בוקר יום השמיני
ושתי מצליל ענוג העולה מן הבאר	שמיני בשבוע
שְׁתֵי הַגֵּר אֶת קוֹלוֹ שֶׁל שַׁחַר פְּנִימִי	אחרי כל הזמנים, אחרי כל הידוע
אֶת הַצִּלִּיל הַיֶּשֶׁן-חֹדֶשׁ, הַשְּׁמִימִי	במדבר באר שבע על גבעה חולית
שְׁתֵי לְשִׁלּוֹמְךָ וּלְשִׁלּוֹמִי	ליד באר הרחמים, באפלולית
לְמַעַן עִמְךָ, לְמַעַן עַמִּי	יושבת הגר (האג'ר אום אסמעיל) בוכייה
כִּי אֶת צִלְיָיוֹ שֶׁל יָחַד אֲנוּשֵׁי עֵתִיק	על ההפקרה, העוול ועל תהומות הנשייה
אֶף רוֹעַ בְּעוֹלָם לֹא יוֹכֵל לְהַשְׁתִּיק!	אך באותו יום השמיני לשבוע
	תשמע הגר גם קול מלאך רגוע --

והנה קהל יקר אנחנו כבר בעשרה באב, אנחנו ביום השמיני בשבוע/ זה הזמן למאבק, לא לוותר ולהמשיך לנוע!

צילום: אלון קורנגרין

צילום: אלון קורנגרין

צילום: אלון קורנגרין

קרית טבעון

צילום: גל מוסנזון

פרופ' אלישבע באומגרטן | האוניברסיטה העברית בירושלים

פרשת ואתחנן

השבת, שבת נחמו, קראנו את הראשונה מבין שבע שבתות של הפטרות הנחמה, שמגיעות אחרי תשעה באב. כשהכנתי את דברי לערב זה, חשבתי כמה טוב היה אילו יכולתי לעלות לכאן ולומר דברי נחמה. אם יכלנו לעסוק בלנחם את כל מי שנפגע במלחמה הזו, לנחם את החטופים והחטופות ששבו מהשבי, לנחם את כל מי שאיבדו את היקרים להם, לנחם את כל מי שאבדו את ביתם, ולנחם אחד את השני על כל מה שאיבדנו כולנו.

אלא שזו רק משאלת לב, שכן אנחנו נמצאים 316 ימים אחרי השבעה באוקטובר, ואנחנו במציאות של חרבון, של סדום ועמורה, של התפוררות והתפרקות. ראשי המדינה שלנו מדברים על ניצחון מוחלט, דבר שגם שר הביטחון אמר בעצמו השבוע שהוא קשקוש מוחלט, ואנחנו במלחמה שנמשכת לנצח, מלחמה שאנחנו רק מפסידים בה.

אז מה אנחנו מפסידים?

קודם כל, אבדנו בני אדם, נשים ואנשים, ההווה והעתיד של מדינת ישראל, שלא ניתן להחזירם לחיים. הטוב שכל אחד ואחת מהם עשה ויכל עוד לעשות במעשים קטנים וגדולים כבר לא יהיה, שכן מי שחיייו הסתיימו לא יקום לתחיה, ושום ספין תקשורתי או פוליטי לא ישנו זאת. וכך גם החטופים והחטופות, כל מי שעוד בחיים, הוא עולם ומלואו. וכל חטוף או חטופה שלא נציל, כמו המתים שלא יקומו לתחיה, יהיו הפסד לעד. הפסדנו כבר רבים מדי בשבי, אסור שנפסיד עוד.

וככל שהמלחמה נמשכת, יש עוד ועוד ראיות שאנחנו מפסידים גם מאנושיותנו. אנחנו יודעים לומר היטב שחברי הממשלה שלנו לא רואים את הסבל – לא של החטופים ובני משפחותיהם, לא של המשפחות שאיבדו בנים ובנות, ולא של אלה שגלו מבתיהם. אך גם אנחנו, אזרחי מדינת ישראל, רואים פחות ופחות את מי שסביבנו ומאבדים מהאנושיות שלנו. אחרת איך אפשר להסביר שבשנת 2024, אנחנו אדישים למה שקורה בשדה תימן? איך אפשר להסביר שאנחנו אדישים לכך שמתו עשרות אלפי בני אדם בעזה, רבים מהם קורבנות של המלחמה שכל חטאם הוא שהם תושבי הרצועה? איך אפשר לקבל שמאות רעולי פנים נכנסו לג'ית שבשומרון ופרעו בתושבי המקום, באופן דומה לקחאקים שפרעו ביהודים לאורך הדורות, כאילו אין כאן מדינה וחוק. ואלה כבר הפכו למעשים יומיומיים בשטחים. הפעם שמענו את הגינויים, הרפים למדי של חברי הממשלה, וכמובן ללא מעשים בשטח. אך איפה המעשה? למה אנחנו לא קמים, ומראים שלא זו דרכנו?

חברים וחברות, אחרי עשרה חודשים, הגיע הזמן לחשב מסלול מחדש. אני שואלת כל אחד ואחת כאן בקהל: אם במקום העבודה שלכם הייתם מבקשים להשיג הישג כלשהו במשך עשרה חודשים ולא הייתם מצליחים, האם לא הייתם עוצרים ומנסים משהו אחר? אם בבית שלכם, הייתם מנסים לפתור בעיה משפחתית במשך עשרה חודשים ללא הצלחה, לא הייתם מחפשים דרך פתרון אחרת? אם בקבוצת ספורט המאמן היה נכשל פעם אחר פעם, לא היו מחליפים אותו?

איך יתכן שאנחנו עדיין עם אותה הממשלה ויותר גרוע מכך, עם אותו הגיון ודרך פעולה? מתדרדרים בתהום הנקמה, השנאה והגזענות. חמאס בקש לא רק לפגוע בנו, אלא גם לעצור תהליך כולל יותר שבו מדינת ישראל הייתה חוברת למדינות מתונות באזור ומביאה בשורה של שלום ושגשוג. הדרך הזו,

שעוד פתוחה בפנינו, תאפשר הישג כפול, גם מיגור הרשע וגם עשיית הטוב, במילים אחרות win-win. במקום זה, הממשלה שלנו בוחרת lose-lose. אנחנו נלחמים והם נלחמים, אנחנו מתים, והם מתים. כולנו מפסידים.

בפרשה שקראנו הבקר בבית הכנסת נאמר: "לא את אבותינו כרת ה' את הברית הזאת כי אתנו, אנחנו, אלה פה, היום כלנו חיים" (דברים ה: 3). לכל דור יש אחריות על הדור שלו. ובכן הדור שלנו צריך לקבוע שהבחירה בחיים תאפשר חיים. החטופים צריכים לחזור עכשיו, היו צריכים לחזור מזמן, ופירוש ההתמהמהות הוא עוד מוות. הבחירה בטוב שבעסקת חטופים יביא טוב: עצירת המלחמה, אפשרות לשיקום ולבנייה מחדש, עבורנו ועבור שכנינו הפלסטינים. טוב יגרוור טוב וצריך שיהיה טוב לכולם שכן כבר לגמרי ברור: עד שלא יהיה לפלסטינים עתיד עם בטחון וטוב, גם לנו לא יהיה עתיד טוב ובטוח.

בהפטרה שקראנו הבקר הנביא מצהיר: "על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון, הרימי בכח קולך מבשרת ירושלים" (ישעיה מ: 9). זה התפקיד שלנו, של כולנו, להרים את קולנו. לצעוק בקול גדול ולסרב להמשיך כך, לומר שהטרפוד של עסקות חטופים, המשך המלחמה, לא זו הדרך. כבר מזמן חברי האופוזיציה, ראשי המשק, וכל מוסדות המדינה והביטחון, האקדמיה, החינוך והתרבות, כל אחד ואחת מאתנו, היינו צריכים לעצור את העולם עד שהחטופים יהיו בבית ויוכרוזו בחירות. אני קוראת מכאן לכל חברי הכנסת באופוזיציה וגם לאלה בקואליציה שעוד נשאר להם מצפון, לראשי המשק, לבעלי התפקידים בחברה הישראלית ולכולנו: בואו נעשה הכל, נשבית את המשק, נעצור הכל, עד שתהיה עסקה. העסקה בהישג ידנו. היא התקווה היחידה לחטופים ולחטופות ולבני משפחותיהם והתקווה היחידה לחברה הישראלית. כי נגמר להם ולנו הזמן.

פרופ' איתי אטר | אוניברסיטת תל אביב

ראש פורום הכלכלנים למען הדמוקרטיה, ממובילי מאבק האקדמיה

ערב טוב קפלן! כבר בינואר 23, לפני יותר משנה וחצי התרענו מאות כלכלנים שההפיכה המשטרית תפגע קשות בכלכלה, הבהרנו שכלכלה משגשגת היא כלכלה שבה לממשלה אין כוח בלתי מוגבל.

כבר לפני שנה וחצי הזהרנו שאם - במקום להשקיע בחינוך, להוריד את יוקר המחיה ולצמצם את אי השוויון, הממשלה תעדיף להכריז מלחמה על מערכת המשפט, השירות הציבורי, התקשורת, האקדמיה, והחברה האזרחית נגיע להתרסקות!

ועכשיו, כצפוי - הכלכלה מתדרדרת. במהירות. ואם - הממשלה תמשיך להתעלם מהיועצת המשפטית, ותמשיך להתנהל בהפקרות - הכלכלה תתרסק, ממש. בנימין נתניהו, עאלק - מר כלכלה, בצלאל סמוטריץ' - ממציא תורת כלכלת השם, אתם סיכון אדיר לכלכלת ישראל ולמפעל הציוני. הרסתם את המדינה ואנחנו נתקן!

זה כבר מזמן לא משהו שרק אנחנו אומרים, זה כל העולם! כשסוכנות הדירוג פיץ' מורידה השבוע את דירוג האשראי של ישראל, היא אומרת - האמינות של ממשלת ישראל בשפל חסר תקדים! כשכל סוכנויות הדירוג צופות שהדירוג ימשיך לרדת, הן מבהירות שבכל העולם, לא מאמינים לממשלת נתניהו!

ובלי אמון, אין כלכלה מתפקדת,

ובלי אמון, אין מסחר ואין השקעות,

ובלי אמון, יש הדרדרות ערכית ויש הפקרות

וכשיש הפקרות - אין גם עסקה להשבת החטופים.

(להחזיר) את כולם - עכשיו!

את כולם - עכשיו!

תל אביב

אבל – יש עוד מי שיכולים לעצור את ההתרסקות להחזיר את ישראל למסלול ולהבטיח את עסקת החטופים. ראשי המשק וההסתדרות, הגיע זמנכם לפעול! הישיבה על הגדר אולי נוחה, אבל יש לה רק משמעות אחת בימים הגורליים האלה – מעילה באחריות ובתפקיד הציבורי וההיסטורי שלכם!

ארנון בר-דוד – צא מאיזור הנוחות. מספיק לחכות. המשמעות של מנהיגות היא להוביל. הגיע הזמן למעשים משני מציאות! חנן פרידמן, מנכ"ל בנק לאומי. ידין ענתבי, מנכ"ל בנק הפועלים. אל תעצמו עיניים ותמשיכו לחיות בצללים, אל תמעלו בתפקיד הציבורי וההיסטורי שלכם! הרווחים של בנק לאומי ובנק הפועלים במחצית השנה הראשונה של 2024 הגיעו ל-9 מיליארד שקלים, רווחים שהגיעו מאיתנו, האזרחים משלמי המיסים! אנו עומדים כאן ומבהירים לכם: אתם יכולים לעשות יותר. הרבה יותר!

צאו והיאבקו למען מדינת ישראל והדמוקרטיה! ראשי המשק, השלטון המקומי, והאקדמיה – לפני שנה הוכחתם שאתם יודעים לעשות יותר. ועכשיו – כשהפיכה המשטרית מקודמת שוב בכל הכוח, כשהחוק נרמס והמשטרה מפורקת, כשבסיסי צה"ל נפרצים בחסות הממשלה, כשהכלכלה מתרסקת בכוונת מכוון, הגיעה העת. דברו, צאו לציבור ועשו מעשה. מלאו את חובתכם הציבורית והאזרחית! הצילו את הדמוקרטיה. לפני שיהיה מאוחר מדי.

בלי דמוקרטיה אין כלכלה.

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה ואין הייטק ואין תרבות

ואין שום ניצחון –

לא מוחלט ולא חלקי!

ובגלל זה אנחנו כאן,

לא נעצור, לא ננוח,

ולא נוותר – עד שיהיה פה טוב יותר.

תודה רבה!

בני ברבש | תסריטאי, במאי וסופר ישראלי

דקה דומיה

פעמים רבות, כשמזמינים אותי מבקשים ממני שהנאום יהיה קצר וממוקד ולא יחרוג מארבע חמש דקות כי הקהל מאבד סבלנות. שהנאום לא יסביר כמה המצב רע. כי כל מי שמגיע להפגנה יודע כמה המצב רע. הוא רואה שהמצב רע. הוא שומע שהמצב רע. הוא מרגיש שהמצב רע. הוא נושם את המצב הרע ששורף לו את הריאות ואת הנשמה ומרסק לו את הלב. רצוי, כך אני מתבקש על ידי המארגנים, שהנאום יניע לפעולה ויפיח תקווה. שהנאום יסחף. ויאפשר לקהל להשתלב בקריאות ביניים, כמו: בושה.

כשהתיישבתי להכין את הנאום חשבתי שאולי הפעם במקום לדבר אשתוק....

אשתוק כי המילים כבר אינן יכולות להכיל את גודל הזוועה.

אכריז על דקה דומיה לזכרה של הבושה שפשוט מתה מבושה ואבקש מהקהל להפסיק לצעוק בושה לעבר ערלי לב שלא מתביישים בכלום. לא מתביישים אפילו "בתקלה", שארעה להם בשביעי באוקטובר. לא מתביישים באונס נשים. ורצח ילדים. בריפוד כיסיהם של טרוריסטים במזומנים.

זו השתיקה הראשונה.

ועוד דקה דומיה לזכרה של האמת שפסה מחיינו. ודקה דומיה לזכר טוהר המידות וניקיון הכפיים שפשוט התפוגגו ואינם בנמצא. ודקה דומיה לזכר קדושת חיי האדם שהפכו לכל כך זולים, עד כדי כך שאנחנו הופכים לנקרופילים, למקדשי מוות, המתפעלים ממבצעים ראוותניים בהם צעירים שכל עתידם לפניהם, מסכנים את חייהם כדי לחלץ שרידי גופות מתפוררות, כשבא בעת ממשיך הצבא בלחימתו ומסכן את החטופים שעוד נותרו בחיים, ושאולי, כתוצאה מהמשך המלחמה, גם אותם נחלץ מתוך התופת אחרי שימותו. ועוד דקה דומיה לזכר הסולידריות החברתית שנרצחה על ידי בעלה של רעיית ראש הממשלה. זו עם הפיג'מה שמצטלמת בפוזה של מתקנת עולם מתוך אנדרטה מעופפת שצחנתה עולה לשמיים עוד לפני ההמראה.

ודקה דומיה לזכר הדמוקרטיה הנופחת את נשמתה. אם תהיו רגע בשקט תשמעו את חרחורי הגסיסה שלה ואת גניחות האביונה של רוטמן ולוין האונסים את גופתה. ודקה דומיה לזכר חבלי הארץ שהממשלה הזו הפקירה ונטשה בדרום ובצפון. לזכר השדות המוריקים שנשרפו. המטעים והחממות המניבים שנהרסו. לזכר היישובים שחרבו: מטולה וקריית שמונה ושלומי ומנרה ומרגליות. וחודש, או חיים שלמים, של דומיה לזכר נרצחי נובה ויישובי העוטף. הילדים הנחנקים בעשן השריפה והנשים הנאנסות. והחטופים הגוועים כשראש הממשלה ממריא בכנף ציון המרוטה להפיץ את מגפת שקריו ומעשיו הרעים בכל רחבי תבל.

דומייה. זה מה שדרוש לנו. ולא דקה. חודשים של שקט כדי שנסגל את אוזנינו להקשיב לפעילות הלב החלושות של האומה הגוועת. לתפילות המלוחשות של החטופים ומשפחותיהם שעולמם עצר ממהלכו בשביעי באוקטובר. והנזקקים והמוכים והאבלים והפצועים, והנכים, והעקורים מבתיהם, והפליטים בארצם. דממה. לכבות את כל מקלטי הטלוויזיה במדינה. להשתיק את הכתבים הנלהבים. להסות את הפרשנים החלולים. להחשות את הפוליטיקאים המושחתים. ולסתום אחת ולתמיד את לועו של בנימין נתניהו. לסכור את אשד הכזבים הזורמים מפיו ומרעילים את עולמנו.

הוא האיש שעשרים שנה מחזק את החמאס ומרפד אותו בעשרות מיליוני דולרים. הוא האיש שהוביל את ההפיכה המשטרית שהקיזה את דמה של האומה הישראלית והחלישה את כוח עמידתה. הוא האיש שממשיך להוביל אותנו למלחמה שהתנתקה ממקורות פתיחתה ואין יודע לאן היא אמורה להוביל. הוא האיש שחיילנו מצווים במותם את המשך כהונתו. הוא הנושא באשמה מלאה ומוחלטת לשואת אוקטובר. החיטה אולי תצמח שוב – אבל אם לא נסלק את נתניהו, לא יהיה מי שיקצור אותה.

ועכשיו אגיד לכם משהו על תקווה.

תקווה איננה רק שיר נכאים שהפכנו להמנון.

תקווה איננה דבר שממתינים לו.

תקווה איננה דבר שמתפללים שיגיע.

תקווה, גם אם עוד לא אבדה, לא תבוא מעצמה. תקווה גם לא מצלצלת.

תקווה מביאים בְּאֵתֶת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבְזָרוּעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים

עובדים בשביל תקווה. מקריבים בשביל תקווה. נלחמים בעוז רוח כדי לממש אותה.

אנחנו התקווה. כל אלה שחוזרים ומתייצבים שוב ושוב להפגנות. לגשרים. לשיירות. לחסימות. הם שביבי התקווה ואם כל הספקנים והצינייים והיושבים על הגדר, יצטרפו אלינו הגיצים יתלכדו ללהבה גדולה. לאור בהיר שיופז על כל הארץ הנפלאה הזו ויחד נשקם אותה מהריסותיה.

תל אביב

321

הסתגלות

ד"ר לולי שטרן | מרכז חינוך ליאו באק חיפה

אז עכשיו אנשים התחילו לשבת ברחוב, עם ידיים קשורות מאחורי הגב ועיניים מכוסות, כדי לגרום לנו לעצור ולחשוב לרגע על החטופים.

הם עושים את זה כי הסתגלנו כל כך יפה לתמונות ולסרטים הצהובים בכל מקום שאנחנו כבר לא רואים אותם.

וכשנתרגל לאנשים מכוסי העיניים, הם ישימו על עצמם דם מזויף ויזחלו על האדמה לכלים עם מים עבשים. וכשנהיה מחוסנים גם בפני זה, צעירים, גברים ונשים, ישכבו על האספלט עירומים, עם רגליים פתוחות, מכוסות בדם, בהתחלה מזויף ואחר כך אמיתי, כדי לגרום לנו לעצור לרגע ולהרגיש.

בהתחלה נהיה בהלם. נגיד דברים כמו, חייבים לעצור את המלחמה הזאת ולהחזיר את כל החטופים הביתה.

אבל בסוף נתרגל גם לזה. פשוט נתרגל להכל.

צהלה

צילום: אלון קורנגרין

צומת העוגן

צילום: טל גוטרמן

צילום: אלון קורנגרין

צילום: אלון קורנגרין

צילום: אלון קורנגרין

חיפה

24 אוגוסט 2024

323

ריטה ליפשיץ | ניר עוז

שמי ריטה ליפשיץ אני מניר עוז חיה בניר עוז 40 שנה. הגעתי לישראל ב1982 במלחמת לבנון בתוך מתנדבת משבדיה להתנדב בקיבוץ ניר עוז. הגעתי דרך הים התאהבתי בישראל במבט הראשון כמו שמתאהבים בגבר, הנוף המדהים של חיפה. כולנו חשבנו שנגיע לארץ של גמלים וחול. ואני עדיין מאוהבת בישראל.

בחרו לי להתנדב בקיבוץ ניר עוז ששם מצאתי את My Paradise that 7th of October turned to hell.

בשעה 6 בערב הייתי בבריכה עם לילו הנכדה שלי, קרן מונדר ובנה אוהד מונדר. שחקנו בכיף בתוך הבריכה ביחד. בערב אני ולילו נסענו לתל אביב אחרי שהיינו 8 ימים יחד בקיבוץ בחופשת סוכות לעשות בייביסיטר וכך שכנעתי את כל המשפחה לעשות בקיבוץ את סוכות הראשון ולא סוכות שני, ואני לא רוצה לחשוב מה היה קורה אילו כולם היו שם בסוכות השני.

בבוקר ה7 באוקטובר ב6:15 הנכדה שלי אומרת לי, סבתא יש אזעקה. ואני אומרת לה לסגור את החלון והדלת והיא כבר מאומנת מניר עוז. ב6:30 אני מקבלת הודעה של קבוצת הווטסאפ של הקיבוץ להיכנס לממדים שיש מלא טילים ומלא אזעקות צבע אדום. אני בקיבוץ בצוות 'צחי', צוות של החמ"ל, כל אחד אחד מהצוות אחראי על אזור שונה בקיבוץ. אני אחראית על צוות גדול של הותיקים, שנשארת תמיד בקיבוץ כשיש התקפות גדולות והמשפחות יוצאות לקיבוצים אחרים. יש רק 15 שניות של התראה. אני באה לבדוק את כל הותיקים בבוקר בצהרים ובערב במצבים האלה. הבוקר הזה לא היה רק טילים, כל הקיבוץ היה מלא במחבלים. ואני מתחילה מת"א לשוחח עם האנשים שהייתי אחראית עליהם.

השיחה הראשונה שלי היתה ב7 בבוקר עם כרמלה דן שהיתה עם הנכדה שלה נווה. משך הבוקר אני מדברת איתה כמה פעמים. והיא גם מבקשת ממני לדבר עם הדס הבת שלה שהיתה בחדר אחר בקיבוץ והיא בלחץ, ושהיא נווה בסדר. אחרי זה כבר לא הצלחתי לתפוס אותה. ואני חשבתי שנגמרה לה הבטריות בטלפון. חמאס רצח את כרמלה ונויה בסביבות 12:30. אם הצבא היה מגיע לקיבוץ כרמלה ונויה היו בחיים.

לחמ"ל הודעתי על אנשים שלא היה לי כלל קשר איתם, אחת מהם ברכה לוינסון, ב 6:40 היא אומרת לבנות שלה שהיא נכנסה לממד, היא לא הבינה שהקיבוץ מלא מחבלים. ב 6:50 הנכדה שלה רואה איך רוצחים את סבתא בפיסבוק. זו הסיבה שלי לא היה שום קשר איתה באותו הבוקר.

חנה קציר באותו בוקר שאני מדברת איתה היא בשירותים, אני אומרת לה, חנה את לא יוצאת מהממד לשירותים לשום דבר, נשארים בממד. היא ובעלה רמי ז"ל אנשים מבוגרים ולא הכי חזקים להחזיק את דלת הממד. אחרי זה כבר לא היה לי קשר עם חנה.

וככה המשכתי עם הרשימה שלי, זה היה הבוקר שלי. ובו זמנית אני רואה איך חמאס נכנס דרך השדה והיו בתוך קיבוץ ניר עוז ושרפו את הקונטיינרים ליד הבית של סבא וסבתא עודד ויוכבד ליפשיץ כל אחד ראה את הסרטון הזה שהמחבלים בתוך הקיבוץ.

אני לא דיברתי עם עודד ויוכבד בבוקר הזה, כי הם לא היו אמורים להיות בניר עוז אלא בתל אביב. אני ידעתי שהם בקיבוץ רק אחרי שדודה תלמה אחותו מתקשרת אלי בסביבות 9, ומספרת לי שהם בניר עוז ולא משיגה אותם מ 8:45. תלמה מספרת לי שעודד סיפר לה שהוא שומע יריות מנשק קל

והיה בטוח שעוד כמה דקות הצבא יבוא ויגרש אותם. סבא חשב שהצבא יגיע עוד 5 דקות, אבל לקח לצבא עוד 8 שעות להגיע. אחרי שהחמאס חטף רצח ואנס כל אדם רביעי מחברי ניר עוז ועד שאחרון הבחזים עזבו את הקיבוץ והוא נשרף כמעט לחלוטין הבתים, המטבח הסופר. הכי צעיר שנחטף זה כפיר ביבס תינוק בן 9 חודשים והכי מבוגרים שנחטפו היו בני 84 – 85. והכי צעירים שנרצחו היו בני שנתיים. הם רצו למחוק את ניר עוז מהמפה לגמרי. הסבתות שחזרו מהשבי הם כל כך חזקות. במלחמת 67, 73 שבעליהם יצאו למלחמה הם היו אלה שניהלו את הקיבוץ. וב 82 לא רק הבעלים אלא גם הבנים שלהם היו במלחמה. הן חזקות לבעלים לילדים, לנכדים לנינים ולכל עם ישראל.

כשאני יצאתי לדבר בווינגטון במשלחת הראשונה בנובמבר לא היה לי רק על חטוף אחד לדבר עליו עודד ליפשיץ, דיברתי על 80 חטופים שהם כולם משפחה שלי. ב 6 באוקטובר היינו בניר עוז 400 איש, אני הגעתי לספר לעולם ועל כל המשפחה הגדולה שלי. אנחנו משפחה גדולה, קיבוץ של פעם, שכל אדם רביעי ממנה חטוף או נרצח. אני הכלה של סבא עודד ליפשיץ, יחידה מכל הילדים שנשארה בקיבוץ. גידלתי את הבן שלי דניאל ליפשיץ בקיבוץ עם סבא וסבתא היה לי חשוב שהוא גדל אצל אחד הסבים שלו ובחרתי בסבים הכי נפלאים בעולם. סבא עודד שכל כך אוהב את הנכדים שלו ואת הנינה שלו לילו, הנכדה שלי.

בכל סוף שבוע שני כל הילדים ו 11 הנכדים והנינה באו לבקר את סבא וסבתא בקיבוץ. תמיד אחד מהם הדליק את נרות השבת שלהם, היה להם אוסף גדול ונדיר של פמוטים, שכולם נשרפו יחד עם כל מה שהיה להם ביחד בבית. סבא כל כך חיכה לפגוש את הילדים שלו שכל כך אהב, תמיד חיכה לטלפון משרון שגרה בלונדון. 7 באוקטובר סבא וסבתא לא ביחד אחרי יותר מ 60 שנים של חיים

בקיבוץ האהוב עליהם קיבוץ ניר עוז. שם הם בנו את החיים שלהם גידלו את הילדים וגידלו נכד אחד הבן שלי דניאל. הם אהבו לעשות המון דברים ביחד כמו לגדל משפחה קקטוסים, להכין ריבות, לטייל בעולם ומכל מקום הגיע פמוטים חדשים שהם אהבו לקנות בשווקים, ובמיוחד אהבו לקנות אותם בשוק הפשפשים ביפו.

הם תמיד אהבו להכיר אנשים חדשים, ולהכיר את סיפור חייהם. תמיד את כל החברים שלי לקחתי להכיר את סבא וסבתא. כל החברות שלי תמיד התאהבו בסבא עודד. אני וסבא כל יום שישי או שבת שתינו בירה ביחד, סבא תמיד ניסה לשכנע את סבתא גם לשתות קצת. כל יום שישי או שבת אני נוסעת למרפסת של סבא וסבתא לשתות בירה כוס אחד לסבא וכוס אחד לי. ומחכה שסבא יחזור הביתה. ואני ידעתי שסבא הגיע לעזה כי היה סימן. מכל הבית השרוף שלהם נשאר בחוץ בירה אחת. זה הסימן שלי שסבא חי. כשחנה קציר חזרה מהשבי, קיבלתי את ההוכחה שסבא אז היה בחיים. עכשיו זה כבר 323 ימים. השעון מתקתק. החטופים חייבים לחזור הביתה.

מקיבוץ ניר עוז יש לנו עדיין 33 חטופים בעזה. סבא ואני היה לנו הרבה שיחות על המלחמות שהוא היה בהן. שיחה אחרונה היתה על מלחמת לבנון הראשונה 82. זו השנה שאני הגעתי להתנדב בקיבוץ ניר עוז. הוא והחברים שלו עשו הרבה בשביל מדינת ישראל. הם עבדו עם המוח ועם הלב. אז הוא היה בטוח כמו שכבר אמרתי, שעוד מעט הצבא מגיע לניר עוז. זה הניסיון של סבא מהצבא שהוא היה בו. אבל הצבא לא הגיע וגם ביבי נתניהו והחברים שלו גם עדיין לא הגיעו לקיבוץ ניר עוז.

אני עשיתי הרבה סיורים, מיקי היילי, שרי חוץ, בהם שר החוץ השבדי טוביאס וילסתום, פגשתי אותו פעמיים בשטוקהולם והוא אמר שאי אפשר להשוות את מה שרואים בטלוויזיה ומהסיפורים למה שרואים בעיניים בסיוור בקיבוץ ניר עוז. אני מזמינה אותך ביבי נתניהו לבוא לסיוור שלי בקיבוץ ניר עוז ולשמע את הסיפור של קיבוץ ניר עוז. אולי אחרי זה תבין סוף סוף שחייבים להחזיר את כולם עכשיו.

בתים

יוכקה שחזרה אחרי 17 ימים היא מהסבתות של ניר עוז שהן חזקות בשביל מדינת ישראל. כל המשפחה פה. יוכקה מחכה לך ולא יכולה בלעדיך ונלחמת עליך. הילדים הנכדים הנינה הכלות החברים בקיבוץ כל המשפחה של האחות תלמה נלחמים עליך.

סבא, אתה ואני היה לנו הרבה ויכוחים, פעם אחת על עוגות שמרים. קיבלתם תנור משוכלל. שמנו את עוגות השמרים בתנור שלכם. אתה חיממת ל 30 דקות והם יצאו שרופות כולן. אתה אמרת שהן טעימות מאד, ואני אמרתי לך איך זה יכול להיות טעים אם זה שרוף? אבל אתה מצאת משהו חיובי בכל דבר. אתה היית הראשון שהלכת לפגוש את עראפת בתור עיתונאי. תמיד רצית להשאר לכתוב בעל המשמר שם יכולת לכתוב מה שחשוב ותמיד דאגת לכולם.

נסעת לעזה ב 84 בשביל לדאוג שהילדים שם יקבלו חינוך יותר טוב. וגם כל שבוע לקחת ילדים ממחסום ארז לבתי חולים בישראל לטיפול כימו. התקווה היחידה שלי היא שיש איזה משפחה ששומרת עליך טוב, וסבא אני מתגעגעת אליך, תחזור הביתה עכשיו.

ביבי נתן לקטאר שבדיה גרמניה ארצות הברית ואחרים להכניס הרבה כסף לחמאס ולא בדק לאן הכסף הלך... זה כמו שנותנים לילד המון כסף ובדקה ה-90 אנחנו באים להציל אותו מהסמים. ועכשיו אנחנו צריכים שכל העולם יהיה איתנו ובשביל זה צריך לעשות הפסקת אש ולהחזיר את כולם עכשיו!

ועכשיו נצעק 5 פעמים :

BRING THEM HOME NOW

ותודה רבה שהזמנתם אותי לחיפה ואנחנו חזקים בנייר עוז ואנחנו בונים את ניר עוז מחדש. חמאס לא הצליח לקחת את האנרגיות של הקיבוץ ניר עוז, וכולם מחמנים לבוא ולבנות איתנו את קיבוץ ניר עוז ולגור בקיבוץ ניר עוז.

תל אביב

31 אוגוסט 2024

330

פרופ' יניב רוזנאי | אוניברסיטת רייכמן

כאילו לא למדנו כלום, הממשלה חזרה לסורה. ההפיכה המשטרית לא הלכה לשום מקום. בחסות המלחמה, הממשלה ממשיכה בכל הכח את ההתקפה על שלטון החוק, רק הפעם באמצעים אחרים. זוכרים ששר המשפטים לוי הציג לשנות את המעמד המשפטי המחייב של חוות הדעת של היועצים המשפטיים לממשלה? הוא לא הצליח. אבל זה בדיוק מה שקורה עכשיו בפועל. הממשלה והשרים מתעלמים מחוות הדעת המחייבות של היועצת המשפטית לממשלה, מתקיפים אותה ומאיימים לפטר אותה.

באזור האפור הזה ממש, בו הממשלה מתעלמת מהייעוץ המשפטי, הממשלה רוצה להתנהל. כאן היא מנסה לעשות מה שבא לה, בלי כללים ובלי מגבלות. ובאזור הזה כל הנטל נופל על שומרי הסף. בדיוק בשל כך, המהפכה המשטרית הולכת יד ביד עם ריסוק השירות הציבורי. הקואליציה רוצה שכל משרתי הציבור יהיו יסמנים שלה. לכן היא רוצה להשתלט על נציב השירות הציבורי, שומר סף קריטי. וכך גם עם בית המשפט. רוטמן דוחף לפוליטיזציה של נציב תלונות על השופטים.

ושר המשפטים לוי, ממשיך לפגוע בבית המשפט העליון. הוא מסרב למנות את ותיק השופטים לנשיא, בניגוד לנוהג הקיים מאז קום המדינה, ומחזיק בתפקיד כבן ערובה עד שמערכת המשפט תסכים למינויים שלו לשופטי עליון. שלא תהיה טעות: ההצעה של לוי בעניין בחירת נשיא ושופטים לבית-המשפט העליון אינה הצעת פשרה. זהו ניסיון סחיטה.

במקום ללכת בדרך המלך, לוי ממשיך לעשות שימוש לרעה בסמכותו ומסרב לכנס את הוועדה לבחירות שופטים כדי לבחור נשיא לבית המשפט. ובכירים בקואליציה קוראים לא להישמע לפסיקת בגץ שתחייב אותו לכנס את הוועדה. במקום להחליש את סמכויות בית המשפט או להשתלט עליו, הממשלה פשוט לא תציית לפסיקה שלו. אותן תוצאות – דרך אחרת.

בעת מלחמה, ממשלה חסרת מעצורים חזרה אל ההפיכה המשטרית ודוהרת אל משבר חוקתי. אני פונה מפה לשופטי בית המשפט ולשומרי הסף: היועצת המשפטית לממשלה, הפצ"רית, החשב הכללי, והאחרים: תמשיכו לעמוד על המשמר! עשו מה שנדרש כדי להגן על האינטרס הציבורי ועל שלטון החוק. אנחנו, הציבור, מאחוריהם ומגבים אתכם. לא ניתן יד לריסוק שלטון החוק. וקריאה לממשלה. הפשרה היחידה הראויה היא זו: תתפטרו, כולכם, ותחזירו את המנדט לציבור שיבחר הנהגה חדשה, כשירה, שתפעל למען הציבור הרחב. בחירות, עכשיו!!!

תל אביב

צילום: דנה רעני

צילום: אלון קורנגרין

צילום: נוקי שריר

צומת העוגן

צילום: טל גוטרמן

צומת בילו

צילום: תמי ברחפן

חיפה

31 אוגוסט 2024

ד"ר אדר כהן | האוניברסיטה העברית בירושלים

ערב טוב, חיפה.

"אין חלום שמתגשם / ללא התעוררות"

שמי אדר כהן, ובאתי אליכם היום מחולון, בעיצומה של מלחמה קשה וכואבת ובתקופה הרת גורל בתולדות המדינה. החטופים והחטופות עדיין במנהרות, כוחות הבטחון נלחמים באומץ לב, הפצועים מתייסרים בכאב והאבלים בשכול, העקורים מבתיהם בצפון ובדרום עדיין בגלות. הכלכלה קורסת. סבלם של חפים מפשע, כאן ושם, אינו פוסק. חיי כולנו בטלטה והממשלה עסוקה בחישובי הישרדות ובהסתה נגד כל מי שחושב אחרת ממנה.

והנה, אנו עומדים ערב האחד בספטמבר, יום חגם של אנשי ונשות החינוך, שמרגיש הפעם חמוץ ושפוף. בדור של סבתא וסבא שלי זהו תאריך של טלטה גדולה וחורבן גדול בעידן בו לא הייתה לנו נחלה משלנו, ואילו השנה, במדינתנו העצמאית, תחילתה של שנת לימודים חדשה נמצאת בצל אסון מטלטל אחר, שאינו נותן מנוח.

אני מלמד אזרחות בתיכון ק"ש בחולון, ששכל 12 מבוגריו מאז שבעה באוקטובר, ואשר עוקב בדאגה אחר גורלה של בוגרת נוספת, התצפיתנית אגם ברגר השבויה בעזה. זה רק בית ספר תיכון אחד, שכמותו יש עוד רבים. אני מלמד באוניברסיטה העברית, מוסד שאלפים מתלמידיו ועובדיו שירתו ומשרתים במילואים, ואשר שניים מחברי קהילתו עודם חטופים בידי החמאס. זה רק מוסד אקדמי אחד, שכמותו יש אחרים. אני אחראי על הכשרת המורים באוניברסיטה, ואנו עדיין נמצאים בעיצומו של המאמץ לגייס מועמדים לשנה הקרובה, אך חייבם להודות, המצב במערכת קשה. זה לא ממש אטרקטיבי להפוך היום למורה. ואנחנו רק תכנית אחת להכשרת מורים, יש עוד הרבה שמתמודדים עם האתגר.

כל מעגלי חיינו עטופי יגון ואנו במאבק על הגוף ועל הנפש, על האישי ועל הקולקטיבי. אז מה נאמר לתלמידים שלנו מחר בשמונה בבוקר (עם או בלי שביתה)? האם נצליח לומר להם ולו דבר חכם ומנחם ומחזק אחד? חייבים! האם נצליח להוסיף לשורות המידלדלות של בתי הספר עוד מורות ומורים צעירים, בעלי חזון חינוכי ויכולות פדגוגיות, שיובילו קדימה? חייבים! האם נצליח להאבק בממשלה שרוצה להחליש את החינוך הממלכתי והציבורי ולכופף את המורים? חייבים! האם נצליח לבלום את הכוחות הלאומניים, הגזעניים והאנטי-ליברליים המעוניינים להשליט על מערכת החינוך את ערכיהם? חייבים! האם נצליח להבטיח בבתי הספר ובאקדמיה את חופש הביטוי והיכולת לנהל שיח ביקורתי? חייבים!

האם נדע להיוולד שוב מחדש, בלשונו של יענקלה רוטבליט? חייבים!

המשוררת ואשת החינוך ד"ר ווביט וורקו מנגיסטו, ילידת אתיופיה, כתבה בשיר "הקשבה פנימית":

"כפי שאין בננו יציב ללא עמודי תוף / אין שמלה נרקמת ללא חוט ומחט / אין חלום שמתגשם / ללא התעוררות"

כדי שנוכל להגשים את חלום הדורות הציוני, אומרת לנו ווביט, אנחנו חייבים ראשית להתעורר, להבין לאשורו את הסיוט של שעות האפלה ולהגיד לעצמנו ולילדינו במילים ברורות מהו החלום, כדי שנוכל להגשימו.

אנחנו מתעוררים יום-יום, כבר חודשים, להבין שבלי חינוך דמוקרטי וליברלי לא יתגשם כאן חזונו של נביאי ישראל ולא חלומם של האבות והאימהות המייסדים להקים כאן מדינה מתוקנת ולהיות "עם ככל העמים".

אנחנו מתעוררים להבין שבלי לימודי ליבה לכולם ולכולן; בלי לדבר בכיתות על אקטואליה ועל פוליטיקה ללא חשש מצנזורה; בלי צמצום הפערים האדירים בחינוך - לא יתגשם החלום.

אנחנו מתעוררים להבין שבלי חינוך שיגרום לכל אחת ואחד להרגיש בני בית במדינה שלנו: יהודים וערביות, דרזים ובדואיות, חרדיות ורפורמים, דתיים וחילוניות, מזרחיות ואשכנזים, ותיקות ועולים, ובלי ש'אלו ואלו' ילמדו לשוחח על כל המחלוקות הקשות שהן "לשם שמיים" - לא יתגשם החלום.

אנחנו מתעוררים להבין שבלי תיקון עומק של המערכת הפוליטית; של תרבות הפייק והספינים; של גישת הכסף-כוח-כבוד, של הניתוק והסיאוב, בלי תיקון כל אלו ובלי החלפת הממשלה הנוכחית- לא יתגשם החלום.

לפני 12 שנה נאלצתי לעזוב את משרד החינוך בגלל שנתפסתי כליברלי ופלורליסטי מדי ודבקתי באני מאמין המקצועי שלי במקום לעשות רק מה שציפו ממני. וכיום, כולנו מתעוררים להבין שבלי שירות ציבורי מקצועי וחזק; בלי שופטים ויועצים משפטיים שרק מרות החוק ובלי החלפת הממשלה הנוכחית עליהם; בלי מפקדים עצמאיים ובעלי שיקול דעת במשטרה, בצבא, בשב"כ; ובלי אנשי חינוך שיכולים לפעול בצורה אוטונומית ומשוחררת מלחצים; בלי כל אלו- לא יתגשם החלום.

אנחנו מתעוררים להבין שבלי להגיד לציבור את האמת על מה שהוביל לשבעה באוקטובר ובמהלכו; בלי לקחת אחריות; והכי חשוב- בלי החזרת המפונים לבתיהם בלי החזרת כל החטופות והחטופים עכשיו, בעסקה, צעדים שיחזיר את האמון של כולנו כאזרחים ביכולתה של המדינה להגן עלינו, בלי כל אלו- לא יתגשם החלום להיות מדינה מתוקנת, ולא חלום הדורות הציוני של אבותינו ואימותינו.

כולנו כאן מתעוררים, ונמשיך להתעורר מחר בכיתות ולחנך לאור הערכים הללו, ולא נרדם ולא ננוח עד שיתגשם החלום בן שנות האלפיים.

חיפה

7 ספטמבר 2024

337

אילנה קמינקא | אמו של סגן ינאי קמינקא ז"ל

ב 7.10, עולמי התרסק. בני הבכור והאהוב, סגן ינאי קמינקא בן 20, נהרג בקרב על זיקים, מופקר לקונצפציה, נלחם בגבורה עם M16 ותחמושת אחלת מול לוחמי הנוחבה מצוידים היטב ברימונים וב-RPG שחנקו את החיים מגופו הצעיר.

אבל האובדן הוא לא רק שלי. ינאי, ואחרים שנטבחו ביום הארור ההוא היו דור המנהיגות הבא של מדינת ישראל. וינאי חשב הרבה על מנהיגות בחייו הקצרים. אני רוצה לשתף אותכם בערכים הפיקודיים שהוא כתב במסגרת קורס הקצינים:

ערך 1: אהבת החיילים ושירגישו שאוהבים אותם

מפקד, מהשנייה הראשונה שבה הוא מקבל את החיילים צריך לקבל החלטה שהוא אוהב את כל אחד ואחת מהם, ללא יוצא מהכלל. אין כזה דבר מפקד שאוהב חייל מסוים פחות בגלל תכונות אופי או בגלל שהחייל בעייתי... לאהוב את החיילים שלך זה כמו שריר, ואם תאמן אותו מספיק אתה תצליח לאהוב את כולם... גם אם אתה כועס על חייל או מאוכזב ממנו או מעניש אותו, החייל אמור לדעת שאתה בתור מפקד אוהב אותו.

ערך 2: אחריות

כל בן אדם במחלקה, וכל אירוע שקורה במחלקה, הם באחריות מלאה שלי. בין אם זה המצב שלהם בבית, לכל דבר שקורה בבסיס, אני לוקח אחריות על הכל.

אחריות, אהבה ואכפתיות כלפי האנשים שאתה ממונה עליהם, ראיית האחר... ערכים שנעלמו מעיניהם של הרודנים היהירים שמפרקים את מדינת ישראל. לא צריך להרחיב... התהום בולט לכל בר דעת.

בתשעת החודשים שקדמו ל 7.10, עמדתי כל שבוע וצעקתי בהפגנות "פה זה לא פולין, פה זה לא הונגריה", וצדקנו. כפי שכתבו לאחרונה ב"הארץ", ישראל דומה יותר לרוסיה בימים אלו. מסתובבים במדינה שלנו אנשים שטופי מוח חיים במציאות המזכירה את הספר "1984" בה:

- להרעיב 2 מיליון איש זה מוסרי.
- צבא יכול להביס כוח גרילה מוטמע בעמו (למרות שאפגניסטן, וייטנאם ואלף דוגמאות מוכיחות שזה תמיד מסתיים בתבוסה לצבא).
- אלימות קשה, שיטתית ויומיומית של מתנחלים היא "כמה עשבים שוטים", ו"מלח הארץ"
- עם שמתפאר בכך שהוא "מקדש חיים" מתעלם מהרג עשרות אלפי גברים, נשים וטף, ללא מטרה, ללא תועלת, וללא תאריך תפוגה.
- חיילים ואזרחים נמקים בשבי, ושיכורי הכוח מפקירים אותם לחוטפיהם וחורצים את גורלם.

השקרים והעיוותים גרמו לכך שאני לא רק מתאבלת על בני, אלא גם על ארצי.

אבל ינאי, עם יכולות המנהיגות שלו, היה מקפיד לא לעסוק בביקורת על אחרים, אלא בחשבון נפש תמידי עם עצמו. לכבוד חודש אלול, בואו ניקח דוגמא ממנו ונשאל את עצמנו: עבור מי ועבור מה אנו מפגינים? הוכחנו שאנחנו יודעים להפגין שזכויותינו נפגעים, אבל לא יצאנו לרחובות למען זכויותיהם

של מיליוני הפלסטינים שחולקים אתנו את חבל ארץ זו. ההתעלמות שלנו ממצבם גם תרמה לסיוט שאנו חיים היום. כי כמו שאנחנו לא הולכים לשום מקום, גם הם לא, זה גם הבית שלהם. גם להם מגיע לחיות בו בכבוד.

לאחרונה, עשיתי פודקאסט עם חברי היקר, יעקוב ראבי, שותף בפורום המשפחות השכולות הפלסטינית ישראלית. יעקוב איבד את אישתו האהובה אעשה ב-2018, כשמחבלים יהודים זרקו אבן על רכבם. המראיין שאל אותי, "איך את יכולה להמשיך להאמין בחיים משותפים אחרי ה-7.10?" עניתי שזו לא יפות נפש, זה אגואיסטי לגמרי. הדרך היחידה ליצור לשלושת הילדים שנותרו לי עתיד במדינה זו היא לדאוג לכך שלעם הפלסטיני יהיו חיים מכבדים וראויים.

אני רוצה לסיים במשפט, "יחד ננצח", משפט שקרע אותי לרסיסים במשך חודשים. מה זה אומר לנצח? הרי ה-7.10 היה אסון, ואסון לא מנצחים. מה זה אומר עבורי, עבור בן זוגי וילדיי שרק הפסדנו את ינאי? ומה לגבי יחד—יחד עם מי? עם המנהיגים שהפקירו את ינאי ולא הגיעו אלי עד היום, ולא מוכנים להסתכל לי בעיניים? שלא לוקחים שום אחריות על המחדל הגדול בתולדות המדינה? שדנו את כרמל, הירש, עדן, אלמוג, אלכס ואורי למוות? כמו שכתבתי בספר "מר הפקרה", שנמכר גם כאן, ה"יחד" הרגיש לי כמו מניפולציה כוחנית ורומסת, ולא ניתן לתאר במילים את תחושות הזעם והבגידה שעלו בליבי.

עד שמצאתי פרשנות אחרת למשפט, בה אני רוצה לשתף אותכם. במלחמה זו, אין מנצח על חשבון מפסיד. כרגע העם הפלסטיני והעם הישראלי מפסידים יחד, ובגדול. אם מתישהו, ננצח, זה יהיה יחד. כי מגיע לכולנו, לילדיי, לילדים של יעקוב, ולילדים של כולנו, עתיד יותר טוב.

למדתי מינאי, בני ומורי, שיעור חשוב על ראיית אדם. הוא ידע, בתבונתו, ש"כאשר צופים באדם, הוא נהיה צפוי, אבל כאשר רואים אדם, הוא נהיה ראוי."

אנחנו, ישראלים ופלסטינים, עסוקים בלצפות אחד בשני, ושני הצדדים צפויים לגמרי. בואו נראה מה יקרה אם נתחיל לראות אחד את השני. אולי נגלה שיש בשני הצדדים המון אנשים ראויים.

רחובות

7 ספטמבר 2024

337

אורי בן-דוד | קיבוץ בארי

אחיו ואחותו של סבא שלי היו ממייסדי קיבוץ בארי. הענף המשפחתי שלנו בקיבוץ בארי נגדע ב-7 באוקטובר. הנגב המערבי הופקר לגורלו, ותושביו נרצחו, נטבחו, נאנסו, נשחטו ונחטפו. רבים מבני משפחתי שרדו את התופת והפכו לפליטים בארצנו. קרובי משפחתי, אורית ורפי סבירסקי ז"ל, נרצחו בבתייהם. בנם, איתי סבירסקי, נחטף לעזה בחיים ונרצח לאחר 99 ימים ולילות. איתי נרצח ע"י החמאס, אבל הדם שלו על הידיים של נתניהו וממשלת החורבן. נתניהו הוביל את המדיניות ויצר את התנאים שאיפשרו את האסון, נתניהו התעלם מכל ההתרעות, נתניהו נהג ונוהג בהפקרות מוחלטת שכתוצאה ממנה מתו, מתים וימותו החטופים. דם החטופים, דם החיילים, כמו גם הדם של המוני פלסטינים, על הידיים שלו. הוא פעל ופועל כל הזמן בזדון, בצנינות ובנכלוליות נגד האינטרס הלאומי של מדינת ישראל. הוא מסכל כל עסקה להשבת החטופים, הוא מסכל כל תכנית מדינית, הוא מסכל את העתיד שלנו, רק כדי לשמר את שלטונו. הרי ציר פילדלפי לא מעניין אותו, החטופים והעקורים לא מעניינים אותו, אזרחי ישראל לא מעניינים אותו, וגם עתיד העם היהודי לא מעניין אותו. רק ביבי נתניהו מעניין אותו. חייבים להעיף את מר הפקרה, ומייד!

סבא שלי, אותו סבא שדרכו אני קשור לקיבוץ בארי, היה מפכ"ל משטרת ישראל. וסבא שלי היה מתהפך בקברו ומתמלא בבושה עמוקה אילו ידע שראש הממשלה הפקיר את משטרת ישראל בידי עבריין מורשע תומך טרור. תחת השר בנגביר, המשטרה הופכת במהירות מפחידה למיליציה עבריינית. לא כולם כמובן, יש עדיין גם שוטרים מצוינים שממלאים את תפקידם ושומרים עלינו, אבל כגוף – המשטרה הושחתה לבלי הכר. שוטרים שמפעילים אלימות מזעזעת כלפי מפגינים, שפוגעים במכוון ברופאים בעודם מגישים עזרה לפצועים, שרומסים עם סוסים בנות משפחה של חטופים. זו משטרה שירדה מהפסים. משטרה שלא עצרה את הפורצים לבסיסי הצבא בבית ליד ובשדה תימן ולא עצרה מחבלים יהודים ששרפו בתים פלסטינים על יושביהם בג'ית, אבל העלימה אתמול

תל אביב

צילום: ליאור שגב

לשעות ארוכות והוליכה בשלשלאות מפגינה צעירה וחולת אפילפסיה שאולי זרקה חול בחוף הים לכיוון השר. כבר אין לנו משטרה בישראל, יש לנו את משמרות המהפכה הכהניסטית. והאחראי לקריסה הנוראית הזאת הוא נתניהו, אלוף העולם בזריית חול, בעיניים של הציבור הישראלי. נתניהו הוא שנירמל את הכהניזם. הוא שמינה את בנגביר והוא שנותן לו גיבוי מלא. תביטו בקריסת המשטרה ותראו לאן הם מובילים אותנו. ממשלת נתניהו פועלת בשיטתיות כדי להכניע את כל שומרי הסף ולהחריב את המגזר הציבורי בישראל. בחסות המלחמה ההפיכה המשטרית מתקדמת על סטרואידים. נתניהו מדרדר את המערכות הקריטיות ביותר של מדינת ישראל למען השרידות הפוליטית שלו. ואם לא נעצור אותו, הבאים בתור הם הצבא, והשב"כ והפרקליטות, ובתי המשפט, והאקדמיה והתקשורת. לא ניצחון מוחלט יהיה פה, אלא חורבן מוחלט. חייבים להעיף את מר הפקרה, ומייד!

תקנו את הספר על "מר הפקרה" – כל ההכנסות תרומה למאבק להשבת החטופים!

ההפקרה המתמשכת הפכה את החברה הישראלית לחברה חולה מאוד. וכמו שדוד לוי אמר כבר לפני עשורים – אנחנו צריכים בדחיפות אנטיבייבויטיקה. התקווה לריפוי קיימת, אבל רק אם נפעל ביחד, במהירות ובנחרצות. עלינו להפעיל מייד את כל האמצעים הבלתי-אלימים שברשותנו – לצאת בהמונינו לרחובות, לפתוח במרי אזרחי ולהשבית את המדינה. זה קשה, ואנחנו מותשים, ומדוכאים – אבל אין לנו ברירה. אם לא נרפא את המחלה שלנו עכשיו, היא תהפוך ממחלה קשה למחלה סופנית. לחטופים נגמר הזמן, וגם הזמן של כולנו הולך ואוזל. אנחנו צריכים לצאת ולהילחם, לא **כאילו** החיים שלנו ושל הילדים שלנו תלויים בזה, אלא **כי** החיים שלנו ושל הילדים שלנו **באמת** תלויים בזה. עם כל חטוף שמופקר למותו ע"י ממשלת הדמים, נפרם חוט נוסף מהמארג העדין והמורכב שמחזיק אותנו ביחד כחברה.

ההפך מהפקרות הוא אחריות. כשהנהגה מופקרת, על האזרחים לקחת אחריות. הזמן הוא עכשיו, והאנשים הם אנחנו! תודה שבאתם לכאן, בואו הערב גם לבגין!

חיפה

14 ספטמבר 2024

344

אלוף במיל' עמי איילון | מפקד חיל הים וראש השב"כ לשעבר

מדוע יצאנו לרחובות? אנחנו כאן היום - מאחר ו 101 אזרחיות ואזרחים שהופקרו על ידי ממשלת ישראל ומערכת הביטחון על כל זרועותיה, עדיין נמקים במנהרות החמאס - כל דקה! כל שעה! כל יום! כל שבוע! כל חודש! שעובר, הם מעונים, סובלים חרפת רעב, עוברים עינויים ונרצחים - ושרי הממשלה אינם מוכנים לעשות את הנדרש על מנת להשיבם הביתה! אנחנו כאן היום - לדרוש הקמת וועדת חקירה ממלכתית כפי שנדרש על פי החוק והובהר על ידי היועמ"ש גלי בהרב מיארה! אנחנו כאן - לדרוש את התפטרותה של הממשלה בראשות נתניהו שמובילה את ישראל אל קיצה כמדינה בטוחה יהודית-דמוקרטית! אבל אנחנו, אלה היוצאים לרחוב, מיעוט קטן בחברה הישראלית! רוב אזרחי ישראל, הרואים כמונו את הדרך ללא מוצא אליה מובילה הממשלה - החליטו להיכנע! חלקם עייפים ואין להם הכוח לקחת חלק במאבק! חלקם התייאשו ולא רואים תוחלת במחאה ברחוב! וחלקם מאמצים את הנרטיב היהודי העתיק - להתעלם ולהמתין שהסערה תחלוף! משננים לעצמם את ששיננו הוריהם בגולה... עברנו את פרעה... את הגירושים... את הפרעות... את השואה.... - נעבור גם את זה!

אל אלה שאינם כאן היום אני פונה ומקווה שהדברים יועברו ברשתות החברתיות! להם אני אומר:- במציאות הישראלית - אין לאיש מאתנו הזכות המוסרית להישאר בבית! אם לא נעשה דבר! אם נכנע! נוותר! - החטופים שהופקרו - לא ייצאו מכלאם! צעירינו הנשלחים לקרב - לא יחזרו הביתה! עשרות האלפים שבצו הממשלה פונו מביתם - לא ימצאו בית! המלחמה, על כל המוות, השכול, ההרס ואובדן צלם האנוש - לא תסתיים! הדרך בה בחרה ממשלת נתניהו סמוטריץ' וכן גביר - מובילה ליעד שבראייתנו הוא סוף החזון הציוני! ובראייתם הוא הגשמת גאולתו של העם היהודי בארץ ישראל השלמה!

אחרי טבח ה 7 באוקטובר, טעינו לחשוב שבשל המחלוקות הפוליטיות הסכימו חברי הקבינט להחליט שלא להגדיר יעד מדיני למלחמה. כבר אז הזהרנו שמלחמה ללא יעד מדיני, הופכת להיות המטרה של עצמה במקום שתהיה האמצעי להשגת המציאות המדינית עבורה יצאנו להילחם! תקפנו את נתניהו שעל מנת להיחלץ מאימת הכלא הוא מוכר את בטחונה זהותה של ישראל. לא הבנו את מה שברור היום! החלשת מערכת המשפט והמשך הלחימה הם האסטרטגיה שלו ליעד מדיני שמעולם לא הוצג לעם בישראל - אבל פורסם בספטמבר 2017 במאמר שכתב בצלאל סמוטריץ' תחת הכותרת "תוכנית ההכרעה: המפתח לשלום נמצא בימין"!

מה שנראה עד לפני שנים ספורות כהזיה משיחית של מיעוט שולי, המאמין בתורתו של הרב כהנא ורואה ביגאל עמיר גיבור! הפך ליעד המדיני שאימץ נתניהו כאשר הרכיב את ממשלתו בהובלת הימין המשיחי על מנת לשרוד בשלטון. לכל אלה הספונים בביתם ומצפים שהסערה תעבור - אני מבקש להציג את היעד המדיני אליו מובילה הממשלה!

היעד המדיני הוא מדינת ישראל כמדינה יהודית המשתרעת מהירדן ועד הים. במסמך המדיניות נקבע שאין ולא יהיה עם פלסטיני ועלינו להילחם עד לניצחון מהמוחלט שהוא - וויתור על שאיפתם של הפלסטינים כעם להגדרה עצמית ולהקמת מדינה לצד מדינת ישראל! המאבק ינוהל בשתי חזיתות: החזית הצבאית והחזית ההתיישבותית! - ההרג בשדה הקרב והעצמת

מפעל ההתנחלויות יבהירו לפלסטינים את חוסר התוחלת של תקוותם למדינה! המלחמה היא "מלחמת מצווה" על פי הדין העברי כפי שמפרשים הרבנים יצחק שפירא ויוסף אליצור בספרם "תורת המלך" בה כללי הדין הבין לאומי לא יהיו תקפים. על מנת להכריע את האויב ולמחוק את תקוותו כעם - מותר יהיה לשרוף כפרים, להרוג אזרחים שאינם חמושים ואפילו להרוג תינוקות וילדים! או אז, יוגשם החלום של ישראל הגדולה מהירדן עד הים!

אחרי המלחמה, בישראל הגדולה, יוכלו הפלסטינים לחיות במובלעות מגודרות של שלטון עצמי (שלא ייקראו בנטוסטון) כאזרחים עם זכויות מופחתות. השליטה על הצירים ועל הביטחון תהיה בידי ישראל! במילון המונחים הישראלי, ישראל תקרא דמוקרטיה של שלטון הרוב (ולא מדינת אפרטהייד)! והעולם – בעזרת השם - העולם יבין ויכיר בזכותנו על הארץ ובשלילת זכותם של הפלסטינים להגדרה עצמית. אזרחי העולם אולי אפילו יכירו תודה לעם היהודי המגדיר מחדש את הדמוקרטיה במאה ה-21!

ולכן עלינו להתעורר עכשיו! לפני שנתניהו יפטר את שר הביטחון, את הרמטכ"ל ואת ראש השב"כ וימנה את נאמניו במקומם. לפני שכן גביר ישלים את הפיכת המשטרה למגינת השלטון מפני האזרחים. ולפני שיריב לויין מפורר את המערכת המשפטית. להתעורר לפני שאנחנו מרחיבים את המלחמה צפונה ומסלימים את המאבק ביהודה והשומרון. עלינו לפקוח עיניים, לראות ולהבין! זה היעד המדיני אליו מובילה ממשלת ישראל! אם לא נעצור אותו עכשיו - זאת המלחמה אליה נשלח את צעירינו! מלחמה שתמחק את זהותנו ואת ערכינו כבני אדם ואת זהותה היהודית-דמוקרטית של ישראל! כל אזרח שלא יוצא לרחובות, או פועל בכל דרך אחרת, בלתי אלימה – מסייע לממשלה להוביל את מדינת ישראל אל סוף המפעל הציוני!

לכן אנחנו כאן היום! לכן נעצים את המאבק! לכן מרי אזרחי בלתי אליים הוא צוו השעה! זאת זכותנו וזאת חובתנו!

ענבר בזק | מנכ"לית החברה הכלכלית הגליל העליון וחברת כנסת לשעבר

ערב טוב חיפה – אני ממש מתרגשת להיות פה איתכם.

אמנם יוצא לי לדבר בהפגנות ובעצרות כמעט מידי שבוע, זה כל פעם מרגש אותי, אבל הפעם אני מתרגשת באופן מיוחד – בגלל שהפעם גם אמא שלי נמצאת פה בקהל. אמא שלי שהגיעה לקיבוץ דן לפני 70 שנה במסגרת גרעין נחל והקימה משפחה בקיבוץ על הגבול, במציאות ביטחונית לא פשוטה ומעולם, בשום מצב לא חשבה לעזוב את הבית, היא נעקרה מביתה לפני 11 חודשים, ביחד עם כל קהילת דן שעברו לגור במלון דן כרמל בחיפה. השבוע חבר כיתת הכוננות של דן נפצע קשה בפגיעת טיל נ.ט. הוא מאושפז ברמב"ם ואני רוצה מפה לשלוח לו איחולי החלמה מהירה.

אז את הנאום שלי הערב אני רוצה להקדיש לאמא שלי ולחברי קיבוץ דן שעקורים מבתיהם כבר 11 חודשים ביחד עם 60,000 מתושבי הצפון, ובעיקר להקדיש אותו לחברי כיתות הכוננות הגיבורים – בדן ובשאר ישובי קו הגבול.

לא רבים יודעים שבמלחמת ששת הימים, קיבוץ דן כמעט נכבש על ידי הצבא הסורי, ולמעשה מי שעצר את המתקפה הייתה כיתת הכוננות. הקרב הזה התרחש ביום השני של מלחמת 6 הימים, ביוני 1967. בשישי ביוני 1967 בשעות הבוקר המוקדמות החלה הפגזה מאסיבית מאוד על הקיבוץ – תוך שעה נורו 300 פגזים שנפלו בתוך הישוב ובסביבתו. האימהות והילדים נכנסו למקלטים וחברי כיתת הכוננות נערכו בעמדות ממוגנות סביב הישוב ודיווחו לצבא בקשר שיש התקפה על דן. שעה 6:00 בבוקר הם הבחינו בכוח סורי שמנה 6 טנקים וכ – 80 חיילים מצויידים בתחמושת רבה ובציוד פריצה שיוורדים מרמת הבניאס ומתקרבים במהירות אל הקיבוץ. מולם עמדו 10 חברי כיתת כוננות שהיו חמושים בקלצ'ניקובים ובכמה מרגמות. כמה מתלמידי יא' ויב' הצטרפו להגנה על הבית, כשהם רצים תחת אש בין העמדות ומעבירים איתם תחמושת מעמדה לעמדה. בשלב הזה הצבא עדיין לא הגיע. ואז יוסי, מפקד כיתת הכוננות נתן הוראה לירות את התחמושת על שדה החיטה כדי

להדליק אותו. החיטה בערה במהירות והאש אחזה בטנקים עד שהוציאה אותם משימוש. מכת האש הזו הכריעה את המערכה והכוח הסורי הסתובב וברח בחזרה לגבול סוריה. עד תום הקרב הצבא לא הגיע לקיבוץ. הקרב הזה הפך למורשת של הקיבוץ, שבעקבותיו התחזקה החשיבות של האחיזה בקרקע וההבנה שהנוכחות של ההתיישבות בגבול הצפון היא השכפ"צ שמגן על מדינת ישראל מפני האויבים שמקיפים אותנו. גיבורי הקרב הזה, אותם תלמידי יא' יב', הם היום זקנים בני שמונים שיושבים ב 11 החודשים האחרונים במלון דן כרמל בחיפה, ושואלים את עצמם – איך זה קרה לנו? איך קרה שלראשונה מהקמת הקיבוץ, שנוסד עוד לפני קום המדינה - ממשלת ישראל אותה "ממשלה על ימין מלא מלא" מפנה ישובים ועוקרת תושבים מבתיהם? בושה! בושה! בושה!

הקהילות שלנו פחרו ונפוצו לכל עבר, משפחות מצאו עצמן נעות ונדות בין מלונות ודירות שכורות בכל הארץ, והשפעות הפינוי הממושך באות לידי ביטוי במגוון תחומים – בבריאות פיזית ונפשית של המפונים, בעליה של עשרות אחוזים במקרי הגירוש, במספר שיא של ילדים שנפלטו ממערכת החינוך ובעיקר – בתחושת הפליטות – ההרגשה שאין לך בית. אבל אני רוצה להבטיח לכם דבר אחד - תושבי הצפון יחזרו לבתיהם. הם יקימו מחדש את הישובים ויצמיחו מחדש את העצים והגינות המטופחות שלהם. הם ישקמו את הקהילות וימלאו את בתי הילדים בתינוקות. כי אם יש משהו שלמדנו מאז היום הארוך של השבעה באוקטובר, זה שאין ביקום חומר חזק יותר מסבתא קיבוצניקית.

אבל כדי שנוכל להתחיל בשיקום של הקהילות שלנו, כדי שנוכל לחזור הביתה, יש תנאי בסיסי ראשון והוא החזרתם של כל החטופות והחטופים לבתיהם, בהסדר שיבטיח את החזרת השקט והבטחון גם לגבול הצפון וגם לעוטף עזה. את כולם – עכשיו!

ופה נכנס התפקיד שלכם. כי כשאתם יוצאים לרחובות ודורשים מהממשלה הסכם – אתם נותנים גב לא רק למשפחות החטופות והחטופים, אלא אתם תומכים גם בנו - תושבי הצפון, כי לא יהיה שיקום של גבול הצפון ולא יהיה שיקום של עוטף עזה בלי החזרת כל החטופות והחטופים – אז תמשיכו להילחם בצמתים וברחובות ואל תוותרו עד שיהיה הסכם – את כולם עכשיו!!! תודה!

ד"ר דפנה שפט | פסיכיאטרית, החלוקים הלבנים ואין בריאות נפש בלי דמוקרטיה

ערב טוב. שמי דפנה שפט, אני פסיכיאטרית, חברה בקבוצות המחאה החלוקים הלבנים ואין בריאות נפש בלי דמוקרטיה. בשם הקבוצות האלו יוצא לי לנאום לא פעם בהפגנות מוצ"ש. ואתם יודעים מתי אני כותבת את הנאום? לא לפני יום שישי בבוקר. כי אי אפשר לדעת בארץ הזאת בתחילת השבוע מה יהיה עד סופו. ביום ראשון עדיין לא ידענו על הקומבינה המסריחה של סער שר הבטחון תמורת חוק ההשתמטות. ביום שני עדיין לא ידענו על המבצע של הביפרים. אתמול לא ידעתי אם היום תפרוץ מלחמת לבנון השלישית, ואולי היא כבר כאן. זה, רבותיי, מטורף. ואני אומרת את זה כפסיכיאטרית. אבל יותר גרוע ממטורף, קצב האירועים, קצב הסחות הדעת, קצב הספינים, ההתבטאויות ההזויות, הדרמות המדיניות, מוביל למה שנקרא חוסר אונים נרכש. חוסר אונים נרכש זו צורה של ייאוש. זו תחושה שלא משנה מה אני אעשה, האירועים לא בשליטתי ואני לא יכולה להשפיע. זה הרגש האהוב על דיקטטורות. כי באופן הזה האזרח המתנגד או שעוזב את הארץ, כי אין עתיד ואין סיכוי, או שנשאר, אבל מול רואים עם כוכבים, או לא יודעת מה יש עכשיו בטלויזיה, כי מה הטעם לצאת להפגין, אי אפשר לשנות.

אבל בפועל, זה לא נכון. אין כאן אדם אחד שהוא חסר אונים. לרגע הרגשנו חסרי אונים מול התמונות של ג'יפים עם מחבלים דוהרים בשדרות, מול שיחות הטלפון של התקשורת, שלנו, עם אזרחים ב 7/10. אבל אתם יודעים מה עשינו? עשינו. כבר באותו ערב, עם ישראל התגייס. צעירים וצעירות התגייסו למילואים. סבתות התגייסו להכין אוכל לחיילים ולמפונים. אמהות צעירות התגייסו לתרום בגדים לניצולים. מטפלים נסעו עצמאית למלונות המפונים. ובמקום בו המדינה כשלה, היה עם. כמי שהיתה במלונות באילת בחודש אוקטובר ונובמבר, אני יכולה לומר לכם – זה היה מאוד משמעותי. לא רק קונקרנטית, למרות שגם זה רובד חשוב, אלא בעיקר נפשית. מול הרוע הטהור שהניצולים נתקלו בו ב 7/10, העשייה שלכם החזירה את האמון בטוב. הנכיחה מחדש את הטוב בעולם. נתנה תקווה.

בחודשים האחרונים, הניצולים ומשפחות החטופים עומדים מול רוע אחר, במובן מסויים קשה יותר, בהיותו לא צפוי ומבפנים. הרוע של הממשלה ושל ראש הממשלה. סליחה, ורעייתו. אנחנו יודעים היום, ואני אומרת את זה בצער, זו לא רק שחיתות, זו לא רק טפשות, זו לא רק משיחיות – זה רע. אין לי שם אחר למכונת הרעל שפועלת מול משפחות במצב הכי קשה שאפשר לדמיין, שממצבת אותם במקרה הטוב כנודניקים, ובמקרה הרע כבוגדים. ומול הרוע הזה, ההפגנות האלו כל כך חשובות. אני שומעת את זה מהמשפחות שאני מטפלת בהן. שמעתם את זה אתם מהחטופים עצמם, מאלו שחזרו – כמה מחזקות ההפגנות, כמה חשוב להם שאתם כאן, כל מוצ"ש, כל מתי שצריך. לחטופים אחל הזמן. למשפחות אחל הכח. מול זה, מי אנחנו שנתייאש? אין לנו פריבלגיה כזאת. אם לא אנחנו, מי היה שם בשבילם?

אז מותר להיות עצובים. צריך להיות עצובים. אני לא רוצה להיות הבן אדם הזה שלא עצוב כי הוא מנותק. או יותר גרוע, כי הוא מרגיש שזו תקופה של נס. ש"מה רע פה למישהו". אני מחבקת את העצב.

ומותר גם להיות כועסים. צריך להיות כועסים. כעס זה דלק. הדלק לצאת לרחובות. הדלק שמוריד דיקטטורים. ואתם יודעים מה – הם מפחדים מהכעס הזה. עוד סידורי אבטחה. עוד שומרים לילד –

גם כן ילד - הפרזיט של ראש הממשלה. איזו אבטחה שמת על הילדים שחזרו ללמוד בצפון? בעוטף? עוצרים שלוש נשים שמניחות פליירים לקדושת החיים בבית כנסת. למה? כי עצם הפעילות מפחידה אותם. אתם מפחידים אותם. האמת מפחידה אותם.

אז מותר עצב. צריך כעס. מה שאסור - זה ייאוש. הייתי השבוע בהפוגה מבורכת למטפלי בריאות נפש, ועשו לנו הפעלה - מה נותן לנו כח. ההיסטוריה נותנת לי כח. כי סכסוכים שנראו לא פתירים - אירלנד, ישראל-מצרים אחרי יום כיפור - נפתרו. כי בקצב האירועים המטורף, יכול גם להיות game changer חיובי, גם אם עכשיו מתוך חוסר האונים הנרכש קשה לדמיין. כי דיקטטורות גדולות וחזקות בהרבה מזו של הוד מעלתו נתניהו נפלו בזכות עמים נחושים. ונותנת לי כח משפחה. ונותנת לי כח קהילה. קהילת המחאה. קהילת הלוחמים הזאת, אתם. וכמו שאנחנו שרים כאן ביחד - עוד לא אבדה תקוותנו.

אני מאחלת לכולנו בשנה הבאה לחזור הביתה -

מהשבי. מהמלחמה. לחזור לצפון. לדרום. לישראל הדמוקרטית. תודה.

תל אביב

צילום: אלון קורנגרין

צילום: איציק בן לוי

צומת עמיעד

צילום: ראובן ג'ש

צילום: אלון קורנגרין

בועז זלמנוביץ' | בנו של אריה זלמנוביץ' ז"ל שנחטף ומת בשבי בעזה

נתחיל מהסוף, מתקציר המוחאים: אין לי דבר ואני לא מקווה אפילו לקמץ של משהו מהממשלה ערלת הלב, המושחתת וחדלת אישים. כן יש לי ציפייה, בעצם דרישה מהציבור הישראלי. מהעם, מהאחיות ומהאחים שלי שלנו, אל תשבו בבית, אל תעמדו מהצד, אל תהיו אדישים לגורלנו – לעתיד המדינה ולחיי החטופים, הכרוכים זה בזה.

אני בעז הבן של זלמן שנחטף מניר עוז בשבעה באוקטובר ולאחר 40 יום נרצח בייסורי גוף ונפש בידי בני העוולה האכזריים. אבא הופקר על ידי מדינת ישראל ביום המתקפה ונטש לאחר מכן למות הרחק מאתנו, מבני משפחתו ומקהילת ניר עוז. קהילה שמתוך כארבע מאות מתושביה ואורחיה, נרצחו ביום הנורא 41 ו-76 נחטפו. היום כמעט שנה לאחר מכן עדיין מוחזקים 29 מהם בידי החמאס. 6 מהם חללים, חלטים מה שנקרא, ורבים נוספים שאנחנו חוששים לחייהם. ואנשי ניר עוז הם לא היחידים שמוחזקים בידי החמאס ומחכים יחד אתנו בני המשפחות ומרבית עם ישראל להצלתם – 101 חטופות וחטופים, אבל הם לא היחידים שנטשו על ידי ממשלת הפקרה.

פעם פעם, לפני שנה, הייתי מתלבט האם לדבר בעצרות מחאה כנגד הממשלה המפקירה וערלת הלב, החשוכה וחסרת היכולת לעשות דבר. מחד זו הזדמנות לקרוא, לבקש ולהתחנן שיעשו הכול על מנת להשיב את יקירנו החיים והחללים, שיציבו את פדיון השבויים וקדושת החיים לפני חיסולים ונקמות; ומאידך האם לדבר כנגד השליטים שגורל יקירינו החטופים והפליטים, ובעצם גורלנו כולנו נתון בידם? אבל אז אני נזכר מדובר בשליטים כי הנהגה אין כאן, אין מנהיגים בעלי שיעור קומה אשר נפשם ומעשיהם המכווננים אלינו, אל אזרחי המדינה בלי הבדל של מין, דת ותפיסה פוליטית, ובעצם הכל כרוך אחד בשני – החזרת החטופים והיכולת לשקם את המדינה והחברה.

המפקירים בראשות מר הפקרה, אותם אלה שעוד לפני שנפלו השמיים בשבעה באוקטובר הפכו את המדינה לסדום ועמורה, והם אלה שנכשלו בהחזרת אבא שלי חי ונכשלים בהחזרת 101 החטופים והחטופות שעדיין נותרו חיים שמספרם הולך ומתמעט ומתים שמספרם עולה ועולה, והם אלה הנכשלים להביא את המלחמה לסיומה, ואולי הם לא רוצים בסיומה.

פעם מזמן קיוויתי שניתן לדרוש מהם לגלות מנהיגות ותעצומות נפש ולעמוד במחויבות הבסיסית הערכית והמוסרית של פדיון השבויים, של השבת האזרחים, התינוקות וגם החזרת החיילות והחיילים. אבל מסתבר שהכל קשור, הרי אין זו ערלות הלב שלהם וחוסר ההבנה למצוקות של אזרחי המדינה שאינם מהבייס שהולכת ותופחת ומותססת על על-ידי מכונת הרעל? האם היא איננה חלק מובנה באישיות של שרי וחברי הכנסת של הקואליציה? (בסוגריים נלחש שאופחיציה גם היא כמעט ואיננה.) הרי הפליטים מאזור הביטחון שנוסד מחדש בגליל העליון משעממים אותם, והפליטים מדרום – שלא בטוח שהם זוכרים אותם בכלל, הם לא חלק מהנס הסטרוקאי, מהסטטוס קוו הבן-גבירי, מהכותל הפילדלפי, הם לא שביב מהתקופה הנפלאה שאנו נמצאים בה? עידן שבו מחלקים פיצות לפושעים לאומניים ששורפים כפרים, וסוקלים באבנים ובבקבוקי תבערה את כוחות הביטחון, אבל מקללים את מי שמפגין ועושה את כל שהוא יכולים להציל את אהובי נפשם שנחטפו?

ההפקרה המתמשכת, גסות הלב, הכאוס והמתקפה הבלתי פוסקת על החושים, על התודעה ועל תחושות והרגשות שלנו הם השיטה. מכונות הרעל מפיצות שקרים, טינה ורשע. לאנשים אין כוח, הממשלה ושלוחיה מכים בנו ללא הרף וללא רחם, זה עובד להם. אני מסתכל על מרבית האנשים סביבי, גם אלה מאתנו המתמידים להגיע להפגנות – הדביקו אתנו בייאוש.

הרגילו אתנו להותר לפרסום ולרשימת חללים מתמשכת עד אין קץ ונעבור לרוקדים עם כוכבים; הסתגלנו לראות את מצוקת הפליטים מהצפון ואת בתייהם המתרסקים מטילים ואת יערות הצפון בוערים ונעבור לאח הגדול; אז מה זה עוד יום לחטופים במנהרות, אלה הנמקים בעינויי הגוף והנפש, שהמוות יכול להגיע אליהם בחטף בכל רגע, הרי כל יום פוחת המחיר. לא? ונעבור למרוץ למיליון; התרגלנו לשחיתות הגלויה, הגסה, זו המתרחשת לאור יום ואפילו מתגאים בה, העיקר שזה מצטלם טוב. לא דודו?, אנשים מקבלים יהלומים על מידת הליקוק שלהם, שרים משקרים באופן מודע ובלי בושה, מינוי מקורבים חסרי יכולת הם מעשה יום יומי ונעבור למאסטר שף; התרגלנו שלא לוקחים אחריות על אסונות וכישלונות רק על הצלחות. אז נהרגו באסון המירון 45 גברים וילדים, הרי לא משכו בדש מעילו, ועל השבעה באוקטובר לא משכו בקצה אפו, אנחנו עוברים לסדר היום כאשר מכריזים על ראש הקנוניה שהוא חשוד בסיכון ביטחון ישראל; שהמשטרה הולכת כנגד החוק; כסף מועבר לשותפות הקואליציוניות על חשבון מערך בריאות הנפש המתמוטט במדינה פוסט טראומטית ועל חשבון מערך העובדים הסוציאליים. אלה רק דוגמות על קצה הכידון שמכוון לליבנו. הכל מנורמל, אם 101 ישראלים מוחזקים כבר שנה; אם בדרך אגב, בהודעת ביפר, מכריזים שוויתרנו עליהם ובעצם נכנענו לייאוש, הכל נורמלי. לא?

לא! הממשלה הזו צריכה לעבור, צריכה להסתלק מחיינו על מנת שנוכל להבריא את החברה, לסלק את השולטים בשיטת הפרד וסכסך, את ערלי הלב האכזריים שמפקירים לא רק את ארבל, נעמה, מתן, מונדר, יוסי, עידן, בפין, אריאל ביבס ועוד ועוד - 101 בני הערובה, אלא גם מפוררים את עם ישראל, פוגעים במוסר ובערכים הישראליים והיהודים, וגורמים לפגיעה אנושה במדינת ישראל, מוסדותיה ושרידותה.

"עת רוחות מסעירות את משטח הים הגדול, נעים להתבונן מן החוף למצוקתו הקשה של הזולת". זה הנמצא על פני הים, כך כתב לוקרטיאוס המשורר הרומי במאה האחרונה לפני הספירה. רבים מתושבי המדינה חושבים שהם נמצאים על החוף, שהם על קרקע מוצקה והדברים לא יגעו בהם, שלא חטפו את בני משפחתם, המבשרים לא עמדו בפתח הבית, והם בצד הנכון של המפה. הם טועים. גם אם נדמה להם שאפלט הלילה איננה עוטפת אותם, שפרשי האופל אינם שועטים בפלכים השלווים שלהם, הם עמוק במערבולת שמושכת אותנו למטה.

אבל אין לנו ברירה אלא לאחז בתקווה ולראות שהפקרת החטופים והפגיעה האנושה במדינה ובאזרחיה, הכישלון בניהול המלחמה והשחיתות, ההפיכה המשפטית והפשעה הגואה מקורם אחד – לכן יש להחליף את הממשלה הגרועה הזו עכשיו. תודה

61

צילום: אלון קורנגרין

צומת בילו

צילום: חני ברוכין

340

תפילה

הרבנית לאה שקדיאל | תושבת ירוחם, רבנית, אשת חינוך ופעילה חברתית

אלהים.

אל דומי לך, אל תחרש ואל תשקוט, אל.
כי פרצו זדים אל מדינת ישראל, והרגו יהודים ולא יהודים,
וגם חטפו יהודים ולא יהודים אל השבי,
ורבים מאלה כבר מתו או נרצחו בשבי.

ומנהיגי המדינה ורבים מאזרחיה
חשך עליהם עולם, ונסתתרה בינתם,
והם נסחפים בלהט הנקמה, ומקדשים את המלחמה,
והורגים עשרות אלפים מבני העם השכן ומבנותיו,
ודוחים כל פיתרון של הצלת חיים ובניית הסכם שלום עתידי,
וכך ממשיכה גם בצפון הארץ
המלחמה, הגורמת לעקירת עשרות אלפים מבתיהם,

ואת המלחמה מנצלים גם
לטיהור אתני אלים ביהודה ובשומרון,
להריסה מסיבית של בתי בדואים בנגב,
להתעללות בעצירים פלסטינים,
לייבוש תקציבי של שירותי חינוך רווחה ובריאות,
לפגיעה בחופש הביטוי וההתארגנות.

אלהים. הגן עלינו באברת חסדך,
כי מאיתך החמלה על כל בני האדם, ומאיתך התקווה לעתיד.
תן בלב העם ומנהיגיו דעת ותבונה
לפנות מן הנקמה אל האחריות,
ומן המלחמה אל השלום
שהוא לבדו המפתח להגנה ולביטחון, ונאמר אמן.

לאה שקדיאל קראה את התפילה שחיברה בהפגנת השלום
שנערכה בבאר שבע ב-10 ספטמבר 2024

תודות

תודה לחברי המערכת ולצלמים:
 איתי אטר, אוניברסיטת תל-אביב
 קרינה יניב, מכון ויצמן
 דורון כהן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
 אלון קורנגרין, אוניברסיטת בר-אילן
 צמרת ריקון, מכללת אורנים
 יאיר שגיא, אוניברסיטת חיפה
 רות שרץ-שובל, מכון ויצמן
 רוני גבע, אוניברסיטת בר-אילן
 עורך: אלון קורנגרין
 עריכה גרפית: רונית כהן-ספר

צלמים: ELAN, אורי יפה, אילן פיגנבוים, אילת מרקוביץ, איציק בן לוי, אלון קורנגרין, בני משי, ברק דור, גיל בארי, גל מוסנזון, דנה רעני, דני שטרנפלד, הדס שניר, חני ברוכין, טל גוטרמן, יאיר פלטי, יעקב קירש, ליאור שגב, ליזי שאנן, מירון קצף, מרסלו שניידמן, נוקי שריר, נעה רטינסקי, נעם אמיר, נעם חלבי סנרמן, עודד אנגל, צחי דברת, ראובן גש, רז ישראלי, רן דמבו, רעיה ברקן

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

שִׁיכָה
וְשׁוֹנָה
תֵּהָא הַשָּׂנָה

מנהיג היה
מתרגם את
ההישג
לעניינים

לירי אלבאג
LIRI ALBAG
(19) (18)